

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

A MODEL OF COMMUNITY PARTICIPATION IN THE EDUCATIONAL MANAGEMENT OF
THE CHILD DEVELOPMENT CENTER OF THE LOCAL ADMINISTRATION
ORGANIZATION IN KHLUNG DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์

ของ

หัตถ์นัย เจนจบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มีนาคม 2564

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

A MODEL OF COMMUNITY PARTICIPATION IN THE EDUCATIONAL MANAGEMENT OF
THE CHILD DEVELOPMENT CENTER OF THE LOCAL ADMINISTRATION
ORGANIZATION IN KHLUNG DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์

ของ

หัตสนัย เจนจบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มีนาคม 2564

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

A Model of Community Participation in the Educational Management of the Child Development Center
of the Local Administration Organization in Khlung District, Chanthaburi Province

ทำโดย เจนจบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.มูทิตา แพทย์ประทุม)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.มนตรี วิชัยวงษ์)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร)

วันที่ 22 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2564

หัตถ์ชัย เจนจบ. (2563). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์

กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ ปร.ค. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลุตามเป้าหมาย เพราะสามารถดำเนินการโดยบุคลากรที่รู้และเข้าใจสภาพปัจจุบันและความต้องการ ซึ่งมีความใกล้ชิดกับครู ผู้จุดเด่นและข้อจำกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงควรมีรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อให้ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 3) เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มประชากรขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 37 คน และสมาชิกสภา จำนวน 153 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 คน ผู้อำนวยการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 234 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างเจาะจงทุกคนและผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 12 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างเจาะจง ใช้สำหรับการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.37 ถึง 0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 2) แบบสรุปการสนทนากลุ่ม และ 3) แบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า มุ่งการสร้างความร่วมมือกันทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3) ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนารูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ย่อมสามารถนำไปใช้ได้จริง ทำให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา อย่างเต็มศักยภาพและเหมาะสมตามวัย

คำสำคัญ : รูปแบบ, การมีส่วนร่วมของชุมชน, การจัดการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Hadsanai Chebchob. (2020). **A Model of Community Participation in the Educational Management of the Child Development Center of the Local Administration Organization in Khlung District, Chanthaburi Province.** Thesis M.Ed. (Educational Administration) . Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Dr. Pornsawad Sirasatanan Ed.D. (Educational Administration) Chairman
Dr. Boonyakul Hattakee Ph.D. (Educational Administration) Member

Abstract

It is crucial and necessary for the communities to participate in the educational management of Child Development Centers to bring about achievement. It is operated by expert staff who not only comprehend the current situation and requirement, but who are also close to teachers and know well about the strengths and limitations of Child Development Centers. Therefore, the staff should create the model of communities' participation in educational management of Child Development Centers, which is able to be applied and used cooperatively by the administrators and other staff. This gives rise to the developing quality of learning management for Child Development Centers. The purposes of this research were: 1) to study the current problems of communities' participation in educational management of Child Development Centers under the Department of Local Administration, Khlung District, Chanthaburi Province; 2) to investigate the model of communities' participation in educational management of Child Development Centers under the Department of Local Administration, Khlung District, Chanthaburi Province; and 3) to evaluate communities' participation in educational management of Child Development Centers under the Department of Local Administration, Khlung District, Chanthaburi Province. This research included four procedures which were: 1) investigating the current problems of communities' participation in educational management of Child Development Centers; 2) the education communities' participation in educational management of Child Development Centers; 3) the creation of communities' participation in educational management of Child Development Centers; and 4) style evaluation of communities' participation in educational management of Child Development

Centers. Step 1: The quantitative portion of the research questioned 234 stakeholders in the child Development Center of the Local Administration Organization of Khlung District, Chanthaburi in the academic year 2019. The group was selected by random sampling method and included 27 teachers, 37 local administration administrators, 153 council members, 12 permanent residents of the local government organization, 2 educational directors and 3 academicians. Step 2: The qualitative portion of the research interviewed 12 main informants who were selected by specific sampling. The group included 2 local administration organization administrators, 1 permanent administrative organization member, 1 director of education division, 1 educator, 2 village headmen, 1 community organization representative, 1 child development center teacher, 1 elementary school teacher and 2 representatives of parents. format evaluation form. The statistics used for data analysis were: mean, standard deviation, and content analysis.

The results of this research revealed that: 1) the current level of communities' participation in educational management of Child Development Centers under the Department of Local Administration, Khlung District, Chanthaburi Province overall was at the high level, 2) the model of communities' participation in educational management of Child Development Centers under the Department of Local Administration, Khlung District, Chanthaburi Province focused on forming cooperation which consisted of 6 aspects: administration of Child Development Center, officers, security of building and surroundings, academic section and curriculum activities, participation support coupled with the network support of early childhood development, and 3) the model of communities' participation in educational management of Child Development Centers resulted at overall quality in the highest level. The model development of communities' participation related to the context of Child Development Centers is a consequence of the practical way and efficient learning management which lead to the physical, social, emotional and cognitive development appropriate for age.

Keyword: Model, Community Participation, Educational management, Child development center

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ดร.บุญยกุล หัตถกิจ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ติดตามตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภา ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการศึกษา และนักวิชาการศึกษา ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม ขอขอบพระคุณแนวคิด ทฤษฎี และนักการศึกษาทุกท่านที่ผู้วิจัยใช้ในการอ้างอิง รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดาของผู้วิจัย ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนมาโดยตลอด อีกทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย

หัตสนัย เจนจบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ.....	11
ความหมายของรูปแบบ.....	12
ประเภทของรูปแบบ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	15
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	16
ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	16
รูปแบบการมีส่วนร่วม.....	18
ลักษณะการมีส่วนร่วม.....	21
ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	25
วิสัยทัศน์.....	26
พันธกิจ.....	26
เป้าประสงค์.....	26
กลยุทธ์.....	27
สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	30
แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา.....	31
นโยบายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี.....	33
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ.....	59
งานวิจัยในประเทศ.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	67
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการการศึกษาของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก.....	69
ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	69
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	94
วิธีดำเนินการวิจัย.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผล.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	110
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	120
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	126
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	131
ภาคผนวก ฉ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม.....	134
ภาคผนวก ช แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	144
ภาคผนวก ซ รายนามผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม.....	147
ภาคผนวก ฌ หนังสือขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม.....	149
ภาคผนวก ฎ ภาพแผนผังแสดงที่นั่งตามการแทนรหัสของผู้เชี่ยวชาญและภาพ การสนทนากลุ่ม.....	151
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	155

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน.....	73
2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	74
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านบุคลากร โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	75
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	76
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	77
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	78
7	การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
8 ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน.....	91
9 การหาคำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของรูปแบบ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	126
10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	131

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ร่างรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.....	66
3 ร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น.....	88
4 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น.....	93
5 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น.....	98

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษ ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจวินัยอารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สม กับวัยโดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและโดยรัฐมีหน้าที่เนนการกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรครัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. 2560 : 14)

การจัดการศึกษาสำหรับวัยเด็กหรือปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับรากฐานการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่มีความสำคัญที่สุดของการวางฐานชีวิต ดังนั้น ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหน่วยงานจากภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับผิดชอบดำเนินงาน เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพนั้น ต้องเกิดจากความร่วมมือของครอบครัวชุมชน ศูนย์เด็กเล็ก และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังจะเห็นได้จากทำให้ความสำคัญในการกำหนดแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้เน้นให้ทุกส่วนของสังคม คือ บุคคลครอบครัว ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาและชุมชนโดยมีการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการร่วมคิด ร่วมวางแผนร่วมเสนอแนะเมื่อมีการประชุม จนถึง การร่วมติดตามการประเมินผลการดำเนินงาน และร่วมระดมทรัพยากรร่วมกัน เพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาของตนเองการจัดการศึกษาปฐมวัยตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้จัดการศึกษา ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับความพร้อมและความต้องการของ ท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2553 : 3)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ดูแล และให้การศึกษาคเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะ เทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและได้รับถ่ายโอน ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากส่วนราชการต่าง ๆ ตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และ ลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบ วินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้ ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศาสนา และ กรมการพัฒนชุมชนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ มีเด็กก่อนประถมศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 640,886 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 30,056 คน และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถ ในการดำเนินงานตามภารกิจที่รับถ่ายโอนอย่างมีคุณภาพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรร งบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนผู้ดูแลเด็ก เงินค่าประกันสังคม ค่าวัสดุการศึกษาเด็ก และ ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาลเป็นเงิน 1,619,605,700 บาท (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2551 : 21)

ปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบ การบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งบประมาณในการบริหารจัดการส่วนหนึ่ง ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล เป็นค่าตอบแทนผู้ดูแลเด็ก ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าวัสดุ อุปกรณ์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรจากเงินรายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2560-2564 ซึ่งมีเป้าหมายหลักให้คน อยู่ดี มีสุข โดยเฉพาะเด็ก ให้มีทักษะ พัฒนาการสมวัย แข็งแรง

EQ สูง แก้ปัญหาเป็น วินัยดี มีคุณธรรม โดยสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2551 : 176) กรอบกับ

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 - 2564 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทสังคม และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกได้ โดยเป็นพลเมืองที่สร้างสรรค์ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ทั้งนี้ การดำเนินการของรัฐบาลสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยมีสุขภาวะที่ดี เรียนรู้ตลอดชีวิต ยกกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เด็กมีความรู้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. 2561 : 10)

ในเขตอำเภอขลุง มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวน ทั้งหมด 12 ตำบล มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 15 แห่ง โดยจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการสนับสนุนทุกภาคส่วน และ 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553 : 2) จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนภายในสังคม อีกทั้งยังเป็นการนำต้นทุนทรัพยากรภายในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาเด็กเล็ก สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม และเพื่อให้ชุมชนได้เข้าใจในจุดมุ่งหมายของการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจัดทำให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐานสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน และในปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จึงได้มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน โดยมีการคัดสรรตัวแทนผู้ปกครองพร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน และให้ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน จึงถือเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา อีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษา

เนื่องด้วยผู้วิจัยเป็นนักวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ ซึ่งได้ทำงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ จึงได้เห็นถึงสภาพปัญหาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีทั้งโซนเขาและโซนทะเล ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นก็มีรูปแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่ไม่

ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นความจำเป็นในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้มีรูปแบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางนำไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นตัวแบบในการวางแผน และวางนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของชาติ และสามารถนำไปเป็นรูปแบบให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดอื่นๆ ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นตัวแบบในการวางแผน และวางนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของชาติ และสามารถนำไปเป็นรูปแบบให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดอื่นๆ ได้อีกด้วย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมโดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยดำเนินการศึกษาวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเป็นนักวิชาการการศึกษาในอำเภอขลุง

3. ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

กลุ่มประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 37 คน และสมาชิกสภา จำนวน 153 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 คน ผู้อำนวยการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 234 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ออนไลน์. 2561)

3.2 การศึกษารูปแบบและประเมินรูปแบบ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน รวม 12 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive selection)

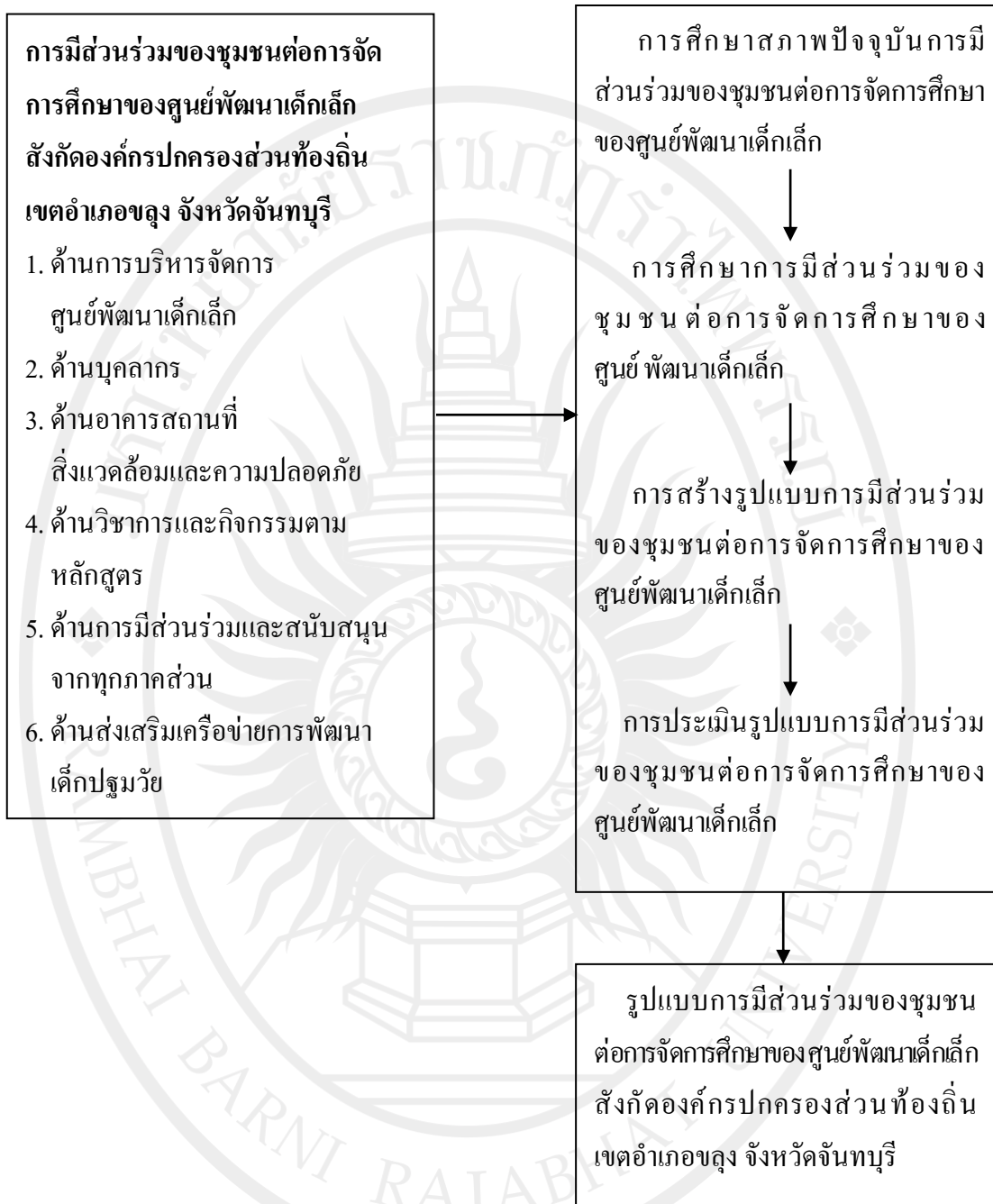
4. ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในครั้งนี้กำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษาเชิงปริมาณ	เดือนกรกฎาคม – ตุลาคม 2562
4.2 ศึกษาเชิงคุณภาพ	เดือนพฤศจิกายน 2562 – เมษายน 2563

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรหรือองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่สร้างความรู้ความเข้าใจให้ง่ายขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้ เกิดประสิทธิผลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง วิธีการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ตัวแทนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ โครงการ หรือกิจกรรมตั้งแต่ขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้าย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย ได้แก่ การร่วมคิดวางแผน ตัดสินใจ สนับสนุน ปฏิบัติ ควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ตลอดจนการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ตัวแทนชุมชน หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งนายกและรองนายกขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และนายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี ของเทศบาล เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

2. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดเทศบาล ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

3. ผู้อำนวยการกองการศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และพัฒนาการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4. นักวิชาการศึกษา หมายถึง ข้าราชการส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งวิชาการ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

5. ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

6. ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

7. ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

8. ครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง บุคลากรในโรงเรียน เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

9. ตัวแทนผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่ปกครองทำหน้าที่ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและในโรงเรียนเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดตั้ง/ยุบ เลิก/ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก ตลอดจนการกำหนดนโยบาย แผนงาน การจัดทำแผน งบประมาณ การพิจารณาคัดเลือกสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน และการประเมินผล การปรับปรุง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

2. ด้านบุคลากร หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ คัดเลือกสรรหา พิจารณา ความดีความชอบ การลงโทษ การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร การตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการอาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐานและปลอดภัย แนะนำออกแบบอาคารห้องเรียนสำหรับผู้เรียนการจัดสิ่งแวดล้อมภายใน การปรับภูมิทัศน์ภายในและภายนอก การจัดห้องกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย การจัดตั้งห้องน้ำที่ถูกต้องสุขลักษณะเหมาะสมกับเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมประจำวัน การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการนิเทศการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การพัฒนาปรับปรุงอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร การระดมทรัพยากรสนับสนุน บริจาคสิ่งของ การประสานบุคคลในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดประชุมบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย สนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การประเมินปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านการเล่าเรียน การฝึกฝน และการอบรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ตัวแทนในชุมชนเข้ามามีสิทธิและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการหรือความมุ่งหวังในการพัฒนาการศึกษาเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษา ดำเนินกิจกรรม การจัดการศึกษาอบรม และความต้องการของท้องถิ่นตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ดังนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบล ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลตะปอน องค์กรบริหารส่วนตำบลมาบไพ องค์กรบริหารส่วนตำบลวังสรรพรส องค์กรบริหารส่วนตำบลตรอกนองและเทศบาล ได้แก่ เทศบาลตำบลคพรม เทศบาลซึ่ง เทศบาลวันยาว เทศบาลตำบลเกวียนหัก เทศบาลตำบลบ่อเวฬุ เทศบาลตำบลบ่อ และเทศบาลเมืองขลุง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ
  - 1.1 ความหมายของรูปแบบ
  - 1.2 ประเภทของรูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
  - 2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
  - 2.3 รูปแบบการมีส่วนร่วม
  - 2.4 ลักษณะการมีส่วนร่วม
  - 2.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 3.1 วิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาท้องถิ่น
  - 3.2 หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 3.3 ภารกิจจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 4.1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา
  - 4.2 นโยบายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี
  - 4.3 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Model ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2552 : 220) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการแสวงหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบาย แผนผัง แผนภาพ หรือไดอะแกรม เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

วาโร เฟ็งสวัสดี (2553 : 14) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

รัตนะ บัวสนธิ์ (2556 : 124) ได้กล่าวว่า ความหมายของรูปแบบสามารถจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1. แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนกับของจริง ซึ่งรูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า โมเดล ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2. แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ที่โดยทั่วไป เรียกว่า Mathematical Model

3. แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางครั้งถูกเรียกว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎี หรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

เบอร์โดและฮาร์ดแมน (Bardo and Hartman. 1982 : 70) กล่าวว่า รูปแบบเป็น สิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม เพราะการกระทำเช่นนั้นจะทำให้รูปแบบนั้นด้อยลงไป ส่วนการที่จะระบุว่ารูปแบบใด ๆ จะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้น ๆ ควรมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง ไม่ได้มีการกำหนดตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่าง และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบนั้น ๆ ว่าต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้นอย่างไร

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างทางความคิดที่พัฒนาจากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ และนำเสนอออกมาใน

ลักษณะต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจในปรากฏการณ์ได้ชัดเจนและง่ายขึ้น อีกทั้งยังสามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

2. ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับการนำรูปแบบไปใช้ในด้านใด ดังนี้

สมิธ และคณะ (Smith and others. 1980 : 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายกับปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) หมายถึง การใช้ข้อความปกติในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือเรียกว่า รูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และ โปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

คีฟ (Keeves. 1988 : 561-565) ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงอุปมาอุปมัย (Analogue Models) คือ รูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับระบบจำลอง มักเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นรูปแบบที่นำไปใช้อุปมาอุปมัยกับสิ่งอื่นได้ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้น โดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง อาทิเช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา

สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Models) คือ รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นต้น

3. รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิแบบแผนหรือโครงการ (Schematic Models)

4. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือ รูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันจะมีแนวโน้มการนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

5. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือ รูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิงเส้นประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผล มีการทดสอบสมมติฐานผลของรูปแบบ ซึ่งรูปแบบเชิงเหตุผลนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นจึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

5.1 รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

5.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นได้ทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

สไตเนอร์ (Steiner, 1988 : 148) ได้มีการจำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model of) ซึ่งเป็นรูปแบบสร้างเหมือนจริงแต่มีการย่อส่วน เช่น รูปแบบเครื่องบินที่สร้างเหมือนจริงแต่มีขนาดย่อ

1.2 รูปแบบสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นรูปแบบจำลองที่ออกแบบไว้เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างรูปแบบเท่าของจริงขึ้นมาก่อนแล้วจึงผลิตสินค้าตามรูปแบบนั้น

2. รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบเชิงแนวคิดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual Model of) เป็นรูปแบบหรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เพื่ออธิบายปรากฏการณ์บางอย่าง เช่น รูปแบบที่สร้างมาจากทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

2.2 รูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายทฤษฎีหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น รูปแบบที่สร้างขึ้นมาจากทฤษฎีการคิดสรรตามธรรมชาติเพื่อนำไปอธิบายทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเหมือนของจริง มีโครงสร้างทางกายภาพเป็นรูปธรรม และรูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นจากแนวคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน และอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของแผนภูมิ สมการเชิงเส้นหรือเป็นฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้น เพื่อนำมาใช้อธิบายสถานการณ์หรือศาสตร์ต่าง ๆ เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกันร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร

ธ สุนทรายุทธ (2551 : 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การ

อรทัย ก๊กผล (2551 : 33) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระในทางความคิด มีความรู้ ความสามารถในการกระทำ

และมีความเต็มใจที่จะเข้าไปร่วมกิจกรรมนั้นๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตน ร่วมคิดร่วมกันวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมกันติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 41) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Management หรือ TQC)

บราวน์และโมเบอร์ก (Brown and Moberg, 1980 : 483) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ในการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อพวกเขาในอนาคต อาจถูกกำหนดขึ้นอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980 : 6) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการจากความหมายของการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมดำเนินการใน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนของการร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา จำแนกประเภทและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมการประเมินและติดตามผล ซึ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น จะต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจและจะเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือ โดยตลอดก็ได้

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550 : 11) กล่าวว่าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎีพอสรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)
 มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับ

ขั้นความต้องการ (hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Need) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูก ขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาर्डเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะ เกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญกำลังใจส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้ เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อ ท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็น ของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความ คาดหวังผลประโยชน์

3. รูปแบบการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980 : 10) ได้จำแนกรูปแบบหรือขั้นตอน ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับ ความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการ ต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการ ไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการ วางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบ ของการดำเนินงาน โครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการ ได้บ้าง

และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงาน ประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และโทษต่อบุคคล และสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Education) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

สวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996 : 14) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การไว้วางใจของบุคลากร (Trust) ซึ่งเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม
2. ความยึดมั่นผูกพันกับองค์กร (Commitment)
3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives)
4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy)

จันทรานี สวอนนาม (2551 : 12) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ

ชร สุนทรายุทธ (2551 : 8) ได้กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมมีวิธีการของการบริหารหลายแนวทางตามลักษณะของงานรวมถึงบทบาทของภาวะของผู้นำด้วย ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. การให้คำปรึกษา (Consultation) เป็นรูปแบบหนึ่งที่ผู้นำหรือผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ก่อนที่ผู้บริหารจะวินิจฉัยเพื่อให้ภารกิจนั้น ๆ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ อาจจะเป็นการจัดตั้งชั่วคราว เพื่อปรึกษาปัญหาเฉพาะหน้า หรือจะกระทำในรูปแบบของคณะกรรมการที่ปรึกษา ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเหล่านี้ผู้บริหารจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ การปรึกษาหารือเป็นการรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบข้อมูลบางประการ ก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินการ และเพื่อประเมินผลบางประการที่อาจจะมองข้ามไป

2. การทำงานเป็นทีมหรือการสร้างทีมงาน (Team Building) เป็นกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในการทำงานนั้นทุกคนจะต้องเข้าใจในวัตถุประสงค์ มีการประสานงานและสามารถทำหน้าที่แทนกันได้อย่างราบรื่น โดยยึดหลักการ

ทำงานเป็นทีมกล่าวคือ มีการวางแผนในการทำงานร่วมกันทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายมีบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย มีการประสานงานกัน มีการตัดสินใจร่วมกัน และความสำเร็จของงานจะต้องเป็นผลงานของกลุ่ม

3. กลุ่มคุณภาพงาน (QC Circles) การบริหารวิธีนี้เรียกได้หลายอย่าง เช่น การสร้างกลุ่มคุณภาพงาน กลุ่มกิจกรรม QC กลุ่มพัฒนาคุณภาพงาน ฯลฯ ซึ่งมาจากการทำงานของกลุ่มคนประมาณ 3 - 15 คน จากแผนงานเดียวกันมาพบปะกันเป็นประจำ เพื่อควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงาน ปรับปรุงวิธีการทำงาน โดยมาร่วมกันคิดค้นสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์จนได้ข้อสรุปของปัญหา จากนั้นจึงเสนอแนวทางแก้ไข

4. การรับฟังข้อเสนอแนะ (Suggestion Programs) เป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสหรือกระตุ้นให้บุคลากรแต่ละคน แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำงาน เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การรับฟังข้อเสนอแนะ อาจจะทำเป็นกล่อง หรือตู้รับฟังความคิดเห็น โดยมีแบบฟอร์มข้อเสนอแนะให้ เช่น ปัญหาที่พบคืออะไร มีสาเหตุมาจากอะไร และวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

5. การฝึกอบรม ที-กรุป (T - group Approach or Sensitivity) เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของการฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการ โดยจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ นั่งพูดคุยกันอย่างเปิดเผยทุกคนจะต้องทำความเข้าใจบุคลิกลักษณะ ค่านิยม แรงจูงใจ และปัญหาอุปสรรคในการทำงาน การฝึกอบรมประเภทนี้จะเน้นที่กระบวนการ (Process) มากกว่าเนื้อหา (Content) ซึ่งจะทำให้รู้จักตนเองยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ทัศนคติตลอดจนคุณค่าใหม่ ๆ ของกลุ่ม

6. การมอบอำนาจ (Delegated Power) การทำงานใด ๆ ก็ตามจะให้สำเร็จโดยลำพังไม่ได้ ควรมีการมอบอำนาจหรืออำนาจบางส่วนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำแทน ผู้รับมอบอำนาจก็จะมีภาระหน้าที่ที่ได้รับ รวมถึงอำนาจในการตัดสินใจและสั่งการเท่าที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งวิธีการนี้เท่ากับเป็นการกระจายอำนาจ (Decentralized) เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหาร สร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย และเปิดโอกาสทางเลือกให้กับผู้ร่วมงาน มีส่วนร่วมในการบริหาร อย่างไรก็ตามอำนาจในการปกครองหรือบังคับบัญชา ยังคงอยู่กับผู้บริหารสูงสุด

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมมีหลากหลายมีทั้งรูปแบบการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล การไว้วางใจ การยึดมั่นผูกพันกับองค์กร การตั้งวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน การให้คำปรึกษา การทำงานเป็นทีม การสร้างกลุ่มคุณภาพงาน การรับฟังข้อเสนอแนะ การฝึกอบรม และการมอบอำนาจ

4. ลักษณะการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550 : 49) ได้กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนิน กิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคม หรือโดยส่วนตัว
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการ ดำเนินกิจกรรมรวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ชร สุนทรายุทธ (2551 : 57) ได้กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุด คือการกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญแบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนนี้ได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร และการประสานงาน เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการพิจารณาถึงผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่ม
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจ และมีบทบาทในการควบคุมได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำ Arnstien ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วม โดยสรุปเป็นขั้นบันได (Participation Ladder) 8 ขั้น และจัดได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

บันไดขั้นที่ 1 - 2 เรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

บันไดขั้นที่ 3 - 5 เรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนเอาไว้ แต่ก็นับว่ายังดีกว่าขั้นที่ 1 - 2

บันไดขั้นที่ 6 - 8 เรียกว่า ขั้นการมีส่วนร่วมระดับอำนาจของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาก เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยตรง หรือผ่านตัวแทน

บันไดแต่ละขั้นมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นจัดฉาก (Manipulation) เป็นการเข้ามาบีบบทบาทในกิจกรรมหนึ่ง ๆ โดยไม่ได้มุ่งหวังจะเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหาร แต่แฝงพฤติกรรมไว้เพียงเพื่อต้องการแสดงหรืออวดตนเองให้คนอื่นสนใจหรือรู้จักเท่านั้น คล้ายกับการจัดฉากแสดงบางท่านเรียก ขั้นเป็นหุ่นเชิด
2. ขั้นบำบัดรักษา (Therapy) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีความมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนเชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการ คล้าย ๆ กับหมอรักษาคนไข้ เมื่อวินิจฉัยโรคแล้วก็สั่งยาให้รับประทานและพักผ่อน คนไข้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว
3. ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเพียงเล็กน้อย คล้ายกับเมื่อมีการประชุม ประธานในที่ประชุมจะเป็นผู้พูดเพื่อชี้แจงนโยบาย วิธีดำเนินงาน เป้าหมาย ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เพียงผู้เดียว แต่จะเปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามข้อสงสัยในตอนท้ายแล้วก็ปิดการประชุม ซึ่งจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ที่มีหน้าที่คอยชี้แจงตอบคำถามของผู้มาติดต่องานเท่านั้น
4. ขั้นให้คำปรึกษา (Consultation) การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เหมือนกับการนิเทศงานของผู้บริหาร หรือหัวหน้างาน เมื่อผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอะไรผู้บริหารจะรับฟัง แต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากกว่าขั้นแจ้งข่าวสาร
5. ขั้นปลอบใจ (Placation) เป็นลักษณะที่ผู้นำทำที่ว่าเห็นด้วย มีท่าทีคล้อยตามมีความเห็นใจหรือกระตือรือร้นที่จะทำตามข้อเสนอแนะของผู้ตาม คล้าย ๆ กับการปลอบใจให้กำลังใจผู้มีปัญหา แต่ในส่วนลึกไม่ได้เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะนั้น ๆ เลย ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อเสนอแนะนั้น ไม่ตรงกับแนวคิดของผู้บริหารก็ได้
6. ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ คล้าย ๆ กับการดำเนินกิจกรรมของห้างหุ้นส่วน
7. ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power) เป็นการที่ผู้มีอำนาจมอบอำนาจหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแทน การมอบอำนาจเช่นนี้ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้มีอำนาจทุกประการ และมีอิสระในการแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหาร นับว่าเป็นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมการบริหารมากขึ้น

8. **ขั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control)** เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ในองค์กรมากที่สุด บางท่านเรียกขั้นนี้ว่าขั้นมีอำนาจและควบคุม (Power and Control)

สุนันทา เลานันท์ (2551 : 31) ได้กล่าวถึง ระบบการมีส่วนร่วมว่า แท้ที่จริงก็คือ การใช้ระบบประชาธิปไตยในการบริหารนั่นเอง ซึ่งบุคลากรทั้งหมดจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายขององค์กร และจะใช้วิธีตัดสินใจโดยกลุ่มเป็นหลักในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารจะตัดสินใจก็ต่อเมื่อได้รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยรอบครบแล้ว ดังนั้นในการตัดสินใจจึงไม่ได้เกิดจากความต้องการส่วนตัวของใครโดยเฉพาะผู้บริหารเชื่อว่าไม่ว่าจะเป็นรางวัลด้านวัตถุหรือจิตใจต่างมีความสำคัญต่อการทำงานของบุคลากรทั้งสิ้น

สวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996 : 125) ได้กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรแม้เพียงได้รับความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กร

2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ระหว่างกลุ่มสมาชิกและความร่วมมือนั้น จะแพร่ขยายไปทั้งองค์กรทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กร

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ดำเนินการโดยลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลที่ปรากฏเช่น การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรม ร่วมดำเนินงาน ร่วมกันรับผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผล โดยใช้ระบบประชาธิปไตยในการมีส่วนร่วม

5. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

จันทราณี สงวนนาม (2551 : 17) ได้กล่าวถึง ข้อดีของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร
2. ลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
3. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

4. ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ
5. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร
6. ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม
7. ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
8. ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

ไชยา ภาวะบุตร (2555 : 35) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การยอมรับการตัดสินใจมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง เขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและผู้บริหาร สหภาพแรงงาน มีความราบรื่นมากขึ้น
3. ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการขององค์กรที่สำคัญ
4. ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
5. การบริหารผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น ถ้าหากว่าผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลงและไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารจะมีความง่ายมากขึ้น
6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจทางการบริหารมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา
7. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี
8. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้นซึ่งทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญ โดยองค์กรส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

สวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996 : 101) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ความไว้วางใจกันสูง
2. ลดตำแหน่งของพนักงานที่มีตำแหน่งเท่ากันลดระดับของการบริหารงาน
3. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติมีความรับผิดชอบมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น
5. นิเทศงานด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหา ให้ผู้ปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการพัฒนาอาชีพ (Career Development)

6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
  7. ถูกต้องตามกฎระเบียบ
  8. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม โดยทำให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมมือกันเพิ่มแรงจูงใจ
มีความคิดริเริ่มในการทำงาน
  9. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์กร
  10. ลดการขาดงาน
  11. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงานเพิ่มการเรียนรู้
ในงานให้มากขึ้น
  12. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วม
ในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน
  13. ได้รับความคิดใหม่ ๆ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
  14. แสดงให้เห็นถึงผู้นำความสามารถ
  15. ลดการหมุนเวียนเปลี่ยนงาน และสร้างความมั่นคงในงาน
  16. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร จากการทำมีทัศนคติต่อองค์กรในทางที่ดี
  17. การทำงานนอกเวลาลดลง
  18. ต้นทุนในการบริหารลดลง
  19. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน
  20. เกิดความรู้สึกร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยทำให้
เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร การปรับตัวและ
การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
- สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงาน ช่วยสร้างความ
สามัคคีกันทุกฝ่าย เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน เพิ่ม
ประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม และสร้างความไว้วางใจกันมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ (public service) ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ บริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ โดยมีกำหนด

ภารกิจการจัดการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นสี่ปี” (พ.ศ.2560-2564) ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ออนไลน์. 2561)

วิสัยทัศน์

“ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยพลังประชารัฐ บนพื้นฐานความเป็นไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืน”

พันธกิจ

จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นให้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมพัฒนาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ขับเคลื่อนพลังประชารัฐให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)
2. สถานศึกษามีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสม
3. ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่าย (NETWORK) อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศึกษานิเทศก์ที่เพียงพอและมีคุณภาพ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
6. สถานศึกษา มีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพ
8. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3Rx8C)
9. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์

10. คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นทุกระดับ (ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

11. กลุ่มเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

12. กลุ่มเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

13. กลุ่มเครือข่ายการนิเทศการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

14. คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

15. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

16. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น

17. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาท้องถิ่น

18. สถานศึกษาส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

19. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

20. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาแบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

22. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

23. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน

24. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

25. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนากับอิสลามศึกษา

26. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ ได้รับสวัสดิการและสวัสดิภาพอย่างเท่าเทียมในสังกัดอื่น สร้างขวัญ กำลังใจ และความภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่

กลยุทธ์

การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพหรือความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้มีความรู้ความสามารถในการ

ประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น การส่งเสริม สนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาเชิงคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล การส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ท้องถิ่นและอาชีวศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาท้องถิ่น

สมาคมพนักงานเทศบาลแห่งประเทศไทย (2560 : 66) ระบุว่ารัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 กำหนดแนวทางในการปฏิรูปด้านการศึกษาว่า รัฐต้องลงไปดูแลเด็กตั้งแต่ก่อน 2 ขวบ ถึงอนุบาล โดยให้เป็นภารกิจของท้องถิ่นเวลา 2 ปี ในการวางแผนการปฏิรูป ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ของนายกรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาใน 8 ประเด็น ได้แก่

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับมาตรฐานการศึกษา
3. ขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ
4. พัฒนาครู
5. ผลิดและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ
6. เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้

ตลอดชีวิต

8. ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการการศึกษา

สุภาพร อาจเดช (2555 : 20) ได้กล่าวว่า ภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 5 ด้าน คือ

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย

เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบ การงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3. การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ

เป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน

เป็นการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการกิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศึกษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยของท้องถิ่น

วีระศักดิ์ เครือเทพ และ คณะ (2557 : 18) กล่าวว่า จากการศึกษาที่ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาในระบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาในระบบสองรูปแบบ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายละเอียด ดังนี้

การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งรัฐต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับการแบ่งประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นตามกฎหมายกระทรวง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี โดยมีหลักการคือการเตรียมความพร้อมของเด็กด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การศึกษาระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ความสามารถของเด็ก ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ปกติ 6 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการศึกษาถัดจากระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 3 ปี มีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ ความต้องการ ความสนใจ และสร้างความถนัดแก่นักเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบการงานและอาชีพที่สมควรแก่วัย และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจัดการศึกษาถัดจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) และประเภทอาชีวศึกษา (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ)

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอน ภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งครอบคลุม การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรืออนุปริญญา และระดับปริญญา

3. การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย ตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และ โอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและ ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่ม ผู้ประกอบอาชีพในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของประชาชน และความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนหนังสือ หนังสือพิมพ์ สื่อ สิ่งพิมพ์แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตำบล และ ห้องสมุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่จัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการบริการให้ ความรู้ด้านอาชีพ การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน การดำเนินงานด้าน การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้สถานศึกษาจัด การศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ สนับสนุนให้มีการจัดการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพ ให้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น ได้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพอยู่ใน ท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชน ในท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัด การศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน อย่างทั่วถึงแก่ประชาชนใน เขตพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงถึงสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานศึกษา 2 ลักษณะ คือ (วิระศักดิ์ เครือเทพ และ คณะ. 2557 : 21)

1. การจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยาย หรือเปลี่ยนแปลงประเภทการศึกษา โดยให้ สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือสถานศึกษาเดิมที่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงประเภทการศึกษาจัด การศึกษาในระดับและประเภทที่มีความพร้อม มีความเหมาะสม และมีความต้องการภายในท้องถิ่น อาจแยกได้เป็น 4 กรณี คือ

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อนจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาในระดับและประเภทที่กำหนด

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติม โดยให้สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติม โดยสถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่แตกต่างไปจากระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้จัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มเติม แต่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงประเภทการศึกษาจากที่จัดอยู่เดิม

2. การถ่ายโอนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขึ้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนสถานศึกษาส่วนหนึ่งจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากปี พ.ศ. 2549 – 2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 485 แห่ง

1. แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ (2549 : 9) กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของรัฐ โดยยึดหลักการในการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หลักการที่สำคัญ ได้แก่

1. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักเป็นศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐประกาศว่าเป็นการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 43 ต้องทั่วถึงประชาชน มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้จะต้องจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือ ความบกพร่องทางการศึกษา และการเรียนรู้ หรือการมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือผู้ด้อยโอกาสให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

3. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2552 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางการดำเนินงาน รับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ร.บ.การศึกษาฯ และ พ.ร.บ.กำหนดแผนฯ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือ

1. การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

1.1 ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐบาลจะถ่ายโอนภารกิจ การศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารการจัดการศึกษา

สำหรับการดำเนินการทั้ง 2 กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการประเมิน ความพร้อมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

2. การดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการโดยองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้ง การเสนอแนะ และร่วมพัฒนาการศึกษา

สรุปได้ว่า หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้เอง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยยึด หลักการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึงโดยไม่ เก็บค่าใช้จ่ายและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสังคม ชุมชน เป็นหลัก

2. นโยบายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี

กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การบริหารปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นระยะ 15 ปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดและพัฒนาศึกษา ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับศักยภาพ ตรงกับความต้องการท้องถิ่น ประกอบด้วย 12 ด้าน (กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น. 2552 : 5) ดังนี้

1. ความเสมอภาคของ โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต้องมีการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้ตรงกับ ความต้องการภายในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ได้ส่งบุตร หลานหรือบุคคลในความดูแลเข้ารับการศึกษากลับกับ รวมทั้งร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่อง หรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และ ผู้ด้อยโอกาสให้มีสิทธิและ โอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสมตรงกับความสามารถของบุคคลนั้น

2. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการหรือมี ส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษาปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดู การให้ศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ ให้ได้รับการพัฒนาการที่มีความเหมาะสมในทุกด้าน

3. คุณภาพมาตรฐานการศึกษา หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องร่วมกับ สถานศึกษา กำหนดเป้าหมาย จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระบบประกัน คุณภาพ เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ พร้อมทั้งสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ระบบบริหารและการจัดการศึกษา หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเตรียม ความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรฐานอย่างทั่วถึงตามศักยภาพ ความพร้อมความต้องการของท้องถิ่น โดยจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ คณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พร้อมทั้งประสาน กระทรวงศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันปรับปรุง แก้ไขบังคับ ระเบียบ ประกาศให้เอื้อต่อการบริหารการจัดการศึกษา ท้องถิ่น

5. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับ สถานศึกษาในการวางแผนบุคคลทางการศึกษา ตามความต้องการและตามเกณฑ์ที่กำหนด โดย จัดทำเกณฑ์และดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งจัดสรรและ ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาครู คณาจารย์

บุคลากรทางการศึกษาและจัดตั้งชมรม หรือองค์กรวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ

6. หลักสูตร หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องร่วมกับสถานศึกษากำหนดและจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลาง และสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความต่อเนื่อง หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบจากการเรียนรู้นอกระบบ การเรียนรู้ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์ทำงาน พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผล รวมทั้งปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการในบริบทของสังคมไทย

7. กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบูรณาการร่วมกับสถานศึกษา บุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการจัดการศึกษา ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา โดยการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม ค่านิยมอันดีงาม พร้อมทั้งสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

8. ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดระบบ วางแผน การจัดสรร สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจให้บุคคล ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร สำหรับจัดการศึกษาและร่วมกันสร้างระบบตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม

9. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง จัดให้มีการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทั้งในด้านผู้ผลิต ผู้ใช้เทคโนโลยี และผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อใช้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พร้อมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

10. การส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน หมายถึง การจัดตั้งและสนับสนุน ให้มีสถานที่เล่นกีฬา ออกกำลังกาย การจัดการแข่งขันกีฬาและแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมทั้งสร้างทักษะพื้นฐาน ความรู้ ความตระหนักด้านกีฬา และการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน

11. การส่งเสริมอาชีพ หมายถึง มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนได้รับการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ มีการระดมทุนและรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพอิสระในลักษณะเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนมีการพัฒนามาตรฐานของสินค้า และบรรจุภัณฑ์ให้สามารถออกสู่ตลาดสากล พร้อมทั้งให้มีการจัดระบบการจัดการและสร้างเครือข่ายด้านการตลาด

12. การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การบำรุงรักษา อนุรักษ์ เผยแพร่ จัดกิจกรรม พิธี ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี แหล่งประวัติศาสตร์ต่างๆ ให้ดำรงอยู่ พร้อมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์ วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เด็ก เยาวชนและประชาชนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

3. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2559 : 1) ได้กล่าวว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไปจึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล บริหารจัดการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ด้านการบริหารงาน

1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ สถานที่ และมีการกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการ รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน กอง สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ส่วนในกรณีที่ไม่มีสถานที่ก่อสร้างเป็นของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้าง และบริหารจัดการศูนย์ฯ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การย้าย รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการประชุมประชุมคมาจากนั้นจึงให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำเสนอต่อต้นสังกัดเพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว จึงจัดทำแผนการย้าย รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและทำประกาศ จึงรายงานการย้าย รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการจัดเวทีประชาคม นำผลการประชาคมเสนอผู้บริหารเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น จึงจัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน และรายงานการยุบเลิกให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.4 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวันตามสัปดาห์ของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม กฎบัญญัติท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

1.4.1 ระยะเวลาการเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคมและสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน

1.4.2 การให้บริการสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ทางการศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสอบสุขภาพเด็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และบริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัย และ หรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

1.4.3 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็ก อายุ 2 - 5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4.4 จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัย และศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.4.5 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม หรือกิจกรรมใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วัน หากเกิดจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้สั่งปิดได้ไม่เกิน 30 วัน

1.4.6 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนาศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัย

1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชนและผู้ดำรงตำแหน่ง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก โดยให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการ และเลขานุการ โดยตำแหน่ง และให้มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.5.1 กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายและ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.2 เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.3 เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือ ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.4 พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.5 พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.7 ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย ระเบียบ หรือตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับ การอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่าย คือ ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทูลการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ตามโครงการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหางบประมาณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

2.2.1 จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนา การศึกษาและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

2.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

2.2.3 จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี

2.2.4 จัดทำแผนจัดหาพัสดุ

2.2.5 ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ

2.2.6 จัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อรายงานและ

การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการนำรายได้ของสถานศึกษา ไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัด

การศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 วิธีการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ

ที่เกี่ยวข้อง

2.4.2 แจงให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำรวจความต้องการในการใช้หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย

2.4.3 ขออนุมัติดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.4 จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุอุปกรณ์

2.4.5 ดำเนินการเบิกจ่ายหนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้มาให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการนำรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 รวมถึงระเบียบ หรือหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และปรับสภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคล เพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมกันในโอกาส และประโยชน์ของทางราชการ เป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรม และโปร่งใส เพื่อรองรับการตรวจสอบตาม แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคณะกรรมการดำเนินการสรรหา ประกอบด้วย ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธาน โดยที่ผู้อำนวยการกอง/สำนักการศึกษาเป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักปลัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ นายองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามเหมาะสม

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีครูผู้ดูแลเด็กเล็ก 1 คนต่อเด็ก 20 คน หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลัง

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคล เพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมกันในโอกาส และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญด้วย กระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรม และโปร่งใส เพื่อรองรับการตรวจสอบตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคณะกรรมการดำเนินการสรรหา ประกอบด้วย ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธาน โดยที่ผู้อำนวยการกอง/สำนัก การศึกษา เป็นกรรมการ และหัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามเหมาะสม

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการของผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินเพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น กรณีที่จะต่อสัญญาจ้าง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งเดิมเป็นลำดับแรก โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก หากคณะกรรมการมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อสัญญาจ้างต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

3.5 การพัฒนาบุคลากร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการอบรม ศึกษาดูงาน รวมถึงการติดตาม นิเทศประเมินผลการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา และการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ประเภท คือ

4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

4.2 การบริหารจัดการ

4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และที่ได้รับถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชนและสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้ปฏิบัติ ตามแนวทางการปฏิบัติ ตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในด้านมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นเป็นการดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากความต้องการของชุมชน มีการจัดทำแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติงานการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนครูผู้ดูแลเด็กมีความพอเพียง การนิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ การที่ตัวแทนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตั้ง ยุบรวม ย้ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดนโยบาย แผนงานการจัดทำแผน งบประมาณการพิจารณาคัดเลือกคือ วัสดุอุปกรณ์การเรียน และการประเมินผล การปรับปรุง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีนโยบายสนับสนุน ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็ก

เลิกดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้ง ผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้น มาตรฐานด้านที่ 2 ด้านบุคลากร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติ สถานภาพและบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องตามประกาศ คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่ง และวิทยฐานะพนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้ง ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรร อัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือก และแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาทตามความรับผิดชอบตาม มาตรฐานที่ 2 นี้ไปก่อน ดังนั้น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีที่มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งคือ

1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งนี้

1.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยได้รับหนังสือรับรองจากนายจ้าง

1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.1 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปริญญาอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

1.2.2 มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

1.2.3 มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี

1.2.4 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

1.2.5 ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

1.2.6 ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

1.2.7 แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามแผนงานที่วางได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น มีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ดังนี้

2.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งนี้

2.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัย ของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยได้รับหนังสือรับรองจากนายจ้าง

2.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดหรือปริญญาอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ถิ่นกำหนด

2.2.3 มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

2.2.4 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

2.2.5 ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

2.2.6 ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.2.7 แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุกด้านตามวัยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของ และผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด และกริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก สังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อจะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันทั่วทั้งจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง และต้องหมั่นพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองการศึกษา ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

3.1 มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงาน ด้านการให้การศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

3.2 มีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในมาตรฐานด้านบุคลากรนั้นเป็นการดำเนินงานในการบรรจุแต่งตั้งครูผู้ดูแลเด็ก การแต่งตั้งหัวหน้าศูนย์ การแต่งตั้งบุคลากรและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การพัฒนาทางวิชาการและวิชาชีพ การติดตามผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อด้านบุคลากร คือ การที่ตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ คัดเลือกสรรหา พิจารณา ความดีความชอบ การลงโทษ การส่งเสริมและพัฒนา

บุคลากร การตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้แก่เด็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่ และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสม และปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้องซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะภัยต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร

ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้นหากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสมและความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

1.3 ทางเข้า – ออก และประตูหน้าต่าง ๆ

ทางเข้า – ออก จากตัวอาคาร ต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติภัยหรือเหตุร้ายแรงใด ๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า – ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

1.4 ประตู - หน้าต่าง

ประตู – หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตร

นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้ บริเวณประตู - หน้าต่าง ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้น ช่องทางลม และแสงสว่าง

1.5 พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉพาะ ประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1.5.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

1.5.1.1 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

1.5.1.2 อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด โดยนำไปปิดฝุ่น ตากแดด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.5.1.3 จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

1.5.1.4 หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

1.5.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่านหนังสือ เล่นต่อแ่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียก ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

1.5.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลักมีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่าง

สม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรงและใช้งานได้ดี

1.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.5.5 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก

1.5.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงสีฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวกและพื้นไม่ลื่น

1.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่งต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอกและไม่ควรไกลจากห้องพัฒนาเด็ก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

1.5.8 ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียว ต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดาน ไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.5.9 บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลจะต้องมีพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

1.5.10 บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมีราว และลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเดี่ยว เหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูง และขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก

ปฐมวัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา เป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 – 3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

2.1.2 เสียง ต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกิน (ระหว่าง 60 – 80 เดซิเบล) อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณ โรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า - ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นที่แหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้ง สำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัย มีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.2.4 ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ของระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า

70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานปลอดภัย สำหรับเด็กด้วย

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 คิดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 คิดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

3.1.3 คิดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมียาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่เสี้ยนไม้ หรือแหลมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วางไว้ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ - ห้องส้วม และเก็บสารจากพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่ เปิด - ปิดได้ ควรมียกสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 คิดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11 เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก ปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัย และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาลไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันที่ กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรืออาจเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้ กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย นั้นเป็นการดำเนินงานในอาคารสถานที่เพื่อให้มีความเหมาะสม ให้มีความสะอาด แสงสว่างพอเพียง ทั้งบริเวณภายในและบริเวณภายนอกให้เป็นสัดส่วนและความปลอดภัย ประกอบกับดูแลให้มีสถานที่ประกอบอาหารและห้องปฐมพยาบาล เครื่องเล่นกลางแจ้งให้มีความแข็งแรง และมีการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟและการฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย คือ การที่ตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการอาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐานและปลอดภัย แนะนำออกแบบอาคารห้องเรียนสำหรับ ผู้เรียนการจัดสิ่งแวดล้อมภายใน การปรับภูมิทัศน์ภายในและภายนอก การจัดห้องกิจกรรม สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดตั้งห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กอายุ 2 - 5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสาน

สัมพันธ์กัน

1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย

1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

1.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

2. คุณลักษณะตามวัย เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็ก มีดังนี้

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

2.1.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้นบันไดสลับท้ำได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ เป็นต้น

2.1.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้น-ลงบันไดสลับท้ำได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ กระดาษพับกระดาษไม่ชอบอยู่เฉย เป็นต้น

2.1.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง ขึ้น-ลงบันไดสลับท้ำได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้ก้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ดึงกระดาษผูกเชือกทรงเท้า ฯลฯ

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

2.2.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึกชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยง เป็นต้น

2.2.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟังคนสนใจ เป็นต้น

2.2.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เป็นต้น

2.3 พัฒนาการด้านสังคม

2.3.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาด (เล่นของชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้รู้จักรอคอย เป็นต้น

2.3.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเองไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บของเล่นเข้าที่ได้ เป็นต้น

2.3.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมาย ร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

2.4.1 อายุ 3 ปี ได้แก่ สำหรับสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกัน และต่างกันได้ บอกชื่อของตนเองได้ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองต่าง ๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถาม“อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เป็นต้น

2.4.2 อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง หลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องใช้คำถาม “ทำไม” เป็นต้น

2.4.3 อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ-สกุล อายุ ตนเองได้พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องได้ สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เริ่มเข้าใจสิ่งเป็นนามธรรม นับปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

3. การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.1 หลักการจัดประสบการณ์

3.1.1 จัดประสบการณ์การเล่น และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3.1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการ และส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

3.2.1 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับอายุวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.2.2 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

3.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

3.2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

3.2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีของเด็ก

3.2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

3.2.9 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3.2.10 จัดทาสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

4. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอน และเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

4.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

4.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

4.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

4.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน มีครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

4.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

4.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

4.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนา ที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่ เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

4.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกม การศึกษาที่เหมาะสมกับวัย อย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

4.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

4.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

5. โภชนาการสำหรับเด็ก

เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการ ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในมาตรฐานด้านวิชาการ และกิจการหลักสูตรนั้นเป็นการดำเนินงานในการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ปลอดภัย การได้รับอาหารอย่างเพียงพอ การบันทึกพัฒนาการเด็ก การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อต้านวิชาการ และกิจการหลักสูตร คือ การที่ตัวแทนในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมประจำวัน การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการนิเทศการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันในทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐาน การศึกษาให้แก่เด็กเล็กที่จะทำให้มีการสานเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือ ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐสถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

2. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์ฯ และชุมชน

3. มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้โดยการประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ การออกไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ

4. มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน เช่น สถาบันทางศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น

5. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานดังนี้

5.1 การสมทบหรือการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล

5.3 การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรภาครัฐอื่น

5.4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล มูลนิธิ หรือมีผู้อุทิศให้

6. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่าง ๆ คือ ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน นั้นเป็นการดำเนินงานในการการจัดเวทีประชาคม การแสดงความคิดเห็น การให้บริหารด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน การรับบริจาค บุคลากรได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คือ การที่ตัวแทนในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การพัฒนาปรับปรุงอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร การระดมทรัพยากร

สนับสนุน บริจาคสิ่งของการประสานบุคคลในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาคโดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการพัฒนาปฐมวัย
  2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก
  3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  4. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในมาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก นั้นเป็นการดำเนินงานในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย การจัดประชุมหัวหน้าศูนย์เด็ก การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด การประสานความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก คือ การที่ตัวแทนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดประชุมบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย สนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การประเมินปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนภายในสังคม อีกทั้งยังต้องมีการนำเอาต้นทุนทรัพยากรภายในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้สามารถตอบสนอง

ความต้องการของสังคมและเพื่อให้ชุมชนได้เข้าใจในจุดมุ่งหมายของการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่ง การมีส่วนร่วมนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่ศูนย์พัฒนาเด็กที่ได้มาตรฐาน สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน และในปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จึงได้มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน โดยมีการคัดสรรตัวแทน ผู้ปกครอง พร้อมกับบทบาทหน้าที่ของตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน และให้ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกกิจกรรมในแต่ละปี การศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนจึงถือเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา อีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษา ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนา ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

พอลโลซซี (Pallozzi, 1981 : 1418-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงเรียนในท้องถิ่น ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยสอบถามคณะกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาควรขยายออกไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมืองด้วยการจัดการศึกษาในโรงเรียนท้องถิ่น ควรร่วมมือทั้งสองฝ่ายชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่โรงเรียนจัดขึ้นและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องในปีเดียวกัน

บริตติงแฮม (Brittingham, 1998 : 1046) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัวและชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ดังนี้ ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และเป็นความคาดหวังที่สำคัญที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองจะต้องตระหนักถึง คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์

และความก้าวหน้าด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสถานะของเด็ก เยาวชน และครอบครัวให้ดีขึ้นถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของ โรงเรียนและครอบครัว ชุมชนที่เข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานวิจัยในประเทศ

ภูมิพิชาติ หินไชยศรี และคณะ (2556 : 61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจอมศรี ตำบลจอมศรี อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนไม่ได้เข้ามา มีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงขาดความเข้มแข็ง ผู้บริหารและชุมชนขาดความรู้เรื่องการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ส่วนด้านมาตรฐาน ด้านบุคลากร บุคลากรครูจบไม่ตรงกับวิชาเอกที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดคือวิชาเอกปฐมวัย และด้านมาตรฐาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสนามเด็กเล่นที่จำกัดและไม่มีเครื่องเล่นสนาม บริเวณทำกิจกรรมของเด็กต่ำกว่ามาตรฐานกำหนดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พื้นเป็นซีเมนต์ จำนวนห้องน้ำไม่ได้มาตรฐาน เช่น ชักโครก, อาคารเรียนไม่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ยังใช้หลักสูตรตัวอย่างของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งยังไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น และมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการตั้งคณะกรรมการไม่ครอบคลุมตามกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมาตรฐาน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเพราะต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีนอຍหมูบ้านที่อยู่ไกลจึงลำบากผู้ปกครองในการเดินทางมาส่งนักเรียน 2) ผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจอมศรี ตำบลจอมศรี อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ดังต่อไปนี้ วิสัยทัศน์ส่งเสริมการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มาตรฐานรักษาไว้ซึ่งศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ชุมชนมีส่วนร่วม ก้าวหน้า เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น พันธกิจ ปรับปรุงด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมบุคลากรผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคุณวุฒิ วิชาชีพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ ด้านบุคคลเด็กได้รับการพัฒนาทุกด้านทั้งทางร่างกาย

อารมณฺ์ สังกม และสติปัญญา พัฒนาศูนฺย์เด็กเล็กให้น่าอยู่มีความม่่งคง ปลอดภัย เอื้อต่อ การพัฒนาการเรียนรูู้ ส่งเสริมชุมชน และหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนฺย์ เด็กเล็กส่งเสริมชุมชนมีส่วนร่วม ในการผลักดันเครือข่ายในการพัฒนาศูนฺย์พัฒนาเด็กเล็ก ยุทธศาสตร์แบ่งเป็น 6 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการศูนฺย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล่อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัยเป็นรายด้าน ด้านบริหารจัดการศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนะศักดิ์ สิทธิอมร (2557 : 61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนคร มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วม ส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ส่วนที่ 3 เจื่อนใจความสำเร็จของรูปแบบ ดังนี้ ในส่วนที่ 1 รูปแบบ การมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบลักษณะการมี ส่วนร่วมของชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน และบทบาทการมีส่วนร่วมของ ชุมชนใน ส่วนที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้นั้นควรกำหนดคณโยบายเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ ผู้บริหาร ครู ชุมชน จูงใจอาสาสมัคร โรงเรียนนาร่อง และมีทีมงานสนับสนุนด้านวิชาการ และทุนวิจัยในส่วน ที่ 3 เจื่อนใจความสำเร็จของรูปแบบ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีความสามารถมีเทคนิค และแก้ปัญหา ได้ ผู้บริหาร ชุมชน ครู ทำตามบทบาทหน้าที่อย่างจริงจ้ง คณะกรรมการสถานศึกษา สนับสนุน กิจกรรมชุมชน ครูสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงต่อกับชุมชนให้ความ สำคัญกับ ชุมชนทุกคน และผู้บริหาร ครู ชุมชน มีความศรัทธาภายใต้บริบทของวัฒนธรรมไทย

สุวิมล หงษ์วิไล (2558 : 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษาศูนฺย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนฺย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผล และด้าน การจัดหาทรัพยากร ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนฺย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ และ สถานภาพของชุมชน 2.1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนฺย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล สระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ 2.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิญารัตน์ พรหมเอาะ (2558 : 51) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของตัวแทนชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ตัวแทนชุมชนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ รองลงมา ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุม ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการประสานงานให้ทุกภาคส่วนได้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

กนกอร บุญกว้าง และ จินฉัตร ปะโคทัง (2559 : 217) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน ของโรงเรียนบ้านเหมือดขาว มี 6 แนวทาง คือ 1.1) การมีส่วนร่วมในการระดมความคิด พบว่า โรงเรียนกับชุมชนการร่วมคิดค้น และวิเคราะห์ปัญหาหารือกัน ในลักษณะของการร่วมคิดบนพื้นฐานความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีศักยภาพ ในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน 1.2) การมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน พบว่า โรงเรียนกับชุมชนนำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนดเป็นแผนร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย 1.3) การมีส่วนร่วมในการร่วมกันลงมือทำ พบว่า โรงเรียนกับชุมชนนำแผนงานที่ได้แบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่ร่วมกันวางไว้ 1.4) การมีส่วนร่วมในการการร่วมกันติดตามและประเมินผล พบว่า โรงเรียนกับชุมชนร่วมกันติดตามผลงานที่ทำหลังจากดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องและหาแนว

ทางแก้ไขร่วมกัน 1.5) การมีส่วนร่วมในการร่วมกันปรับปรุงแก้ไข พบว่าเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น โรงเรียนและชุมชนจะใช้โอกาสในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อพูดคุยกันถึงปัญหา รวมถึงช่วยกันหาแนวทางแก้ไข 1.6) การมีส่วนร่วมในการร่วมกันรับผลประโยชน์ร่วมกันและชื่นชมยินดี พบว่า ส่วนมากเป็นผลประโยชน์ทางด้านจิตใจ มากกว่าจะเป็นผลตอบแทนทางด้านวัตถุสิ่งของจากโรงเรียนและชุมชน 2) เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า 2.1) เงื่อนไขการมีส่วนร่วมมากในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือ การมีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่มกลุ่มเครือข่าย ผู้ปกครองนักเรียนและสนับสนุนอย่างจริง คณะครูมีความสามัคคีและร่วมกันพัฒนาอย่างจริงจัง ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน 2.2) เงื่อนไขการมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คนในชุมชนขาดความรู้เรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน เงื่อนไขเกี่ยวกับระเบียบราชการที่พบว่าค่อนข้างจะล่าช้า

ชัยชุมพล พิทักษ์ (2559 : 78) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบที่สร้างขึ้นโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 ราย ประกอบด้วย (1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ลักษณะความร่วมมือของชุมชน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ 12 รายการ การบริหารงานงบประมาณ 10 รายการ การบริหารงานบุคคล 11 รายการ และ การบริหารงานบริหารทั่วไป 19 รายการ (4) ขั้นตอนการดำเนินงาน และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่ม พบว่า ระดับคุณภาพของรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับดี รูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

วัลย์ลักษณ์ โจมไตร และวัลนิกา ฉลาภบาง (2559 : 61) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมและกิจกรรมการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง และด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความเหมาะสม โดยรวมในระดับมาก

สุผล บุญยัง (2561 : 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ในด้านงานอำนวยการ ด้านงานวิชาการ ด้านงานกิจการนักเรียน และด้านงานบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อแยกรายด้านพบว่า ด้านงานอำนวยการ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามสถานภาพและระดับการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

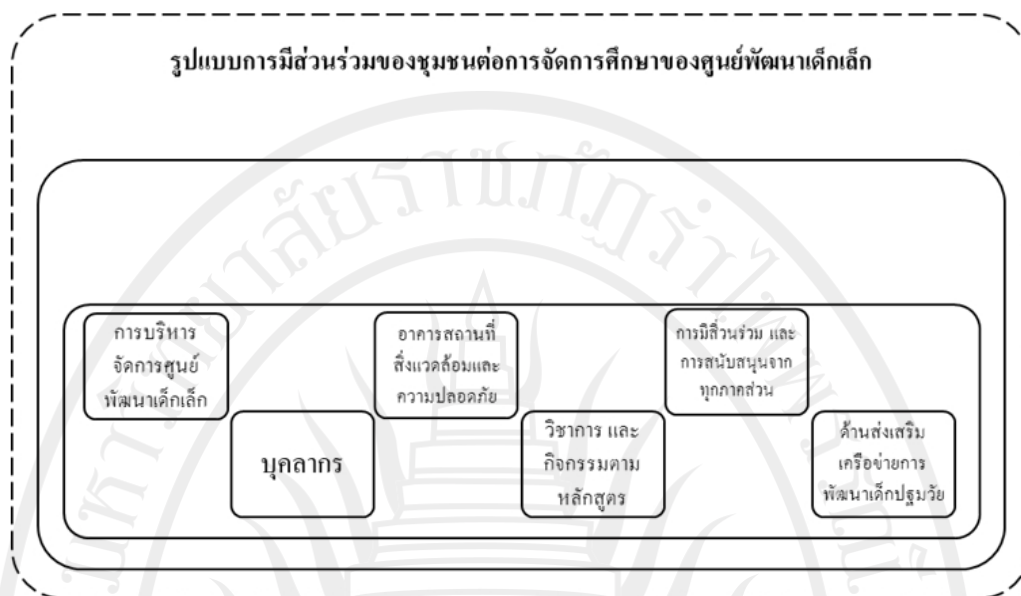
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสรุปได้ว่ารูปแบบ หมายถึง โครงสร้างทางความคิดที่พัฒนาจากแนวคิดและทฤษฎี ที่ได้ศึกษา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ และนำเสนอออกมาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจในปรากฏการณ์ได้ชัดเจนและง่ายขึ้น และประเภทของรูปแบบ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบเชิงกายภาพ และรูปแบบเชิงทฤษฎี ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมดำเนินการในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนของการร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาจำแนกประเภทและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติงาน และร่วมการประเมินและติดตามผล ซึ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น จะต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจและจะเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือโดยตลอดก็ได้ซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมก็จะมีทฤษฎี ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ ทฤษฎีสร้างความรู้สึกร่วมกัน ทฤษฎีการสร้างผู้นำ และทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร ทั้งนี้รูปแบบ การมีส่วนร่วมมีหลากหลายมีทั้งรูปแบบการตัดสินใจ การดำเนินงานการรับผลประโยชน์ การประเมินผล การไว้วางใจ การยึดมั่นผูกพันกับองค์การ การตั้งวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน การให้คำปรึกษาการทำงานเป็นทีม การสร้างกลุ่มคุณภาพงาน การรับฟังข้อเสนอแนะ การฝึกอบรม และการมอบอำนาจ อีกทั้งลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลที่ปรากฏเช่น การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันดำเนินกิจกรรม ร่วมกันดำเนินงาน ร่วมกันรับผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผล โดยใช้ระบบประชาธิปไตยในการมีส่วนร่วมซึ่งประโยชน์ของการมีส่วนร่วม เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงาน ช่วยสร้างความสามัคคีกันทุกฝ่าย เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม และสร้างความไว้วางใจกันมากขึ้น ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการจัด

การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่จัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน อย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้เอง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาดูตลอดชีวิต สำหรับประชาชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนภายในสังคม อีกทั้งยังต้องมีการนำเอาต้นทุนทรัพยากรภายในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและเพื่อให้ชุมชนได้เข้าใจในจุดมุ่งหมายของการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่ง การมีส่วนร่วมนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่ศูนย์พัฒนาเด็กที่ได้มาตรฐาน สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ใช้หลักการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก ดังภาพประกอบ 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพประกอบ 2 ร่างรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งประชากร เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 37 คน และสมาชิกสภา จำนวน 153 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 คน ผู้อำนวยการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 234 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ออนไลน์. 2561)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ กำหนดค่าคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 77)

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

3.2 ทำการสร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.60-1.00

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ แล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.37 - 0.94 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3.5 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้ว มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204)

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มประชากรที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 234 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สถิติพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบบรรยาย

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน รวม 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กำหนดการสนทนากลุ่ม วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 13.00 น. ถึง 16.30 น. ณ ห้องประชุม อาคารศูนย์รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (ทุ่งพลู) ตำบลมาบไพ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม คือ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและผู้วิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

สร้างรูปแบบโดยใช้ข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน รวม 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบประเมินรูปแบบมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเมิน 4 ประเด็นคือ ด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำรูปแบบที่สร้างขึ้นจากขั้นตอนที่ 3 คำอธิบายรูปแบบ บันทึกการประชุมสนทนากลุ่มและแบบตรวจสอบและประเมิน ไปให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง และรวบรวมผลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 100)

4.51 – 5.00 หมายถึง รูปแบบมีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง รูปแบบมีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง รูปแบบมีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง รูปแบบมีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง รูปแบบมีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม และถูกต้อง ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (mean)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นการศึกษาแบบผสม (Mixed Research) โดยมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ให้ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ผลศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ดังตาราง 1-7

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.10	0.81	4	ปานกลาง
2. ด้านบุคลากร	3.94	0.78	1	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.71	0.59	2	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.54	0.82	3	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	2.81	0.73	6	ปานกลาง
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.06	0.90	5	ปานกลาง
รวม	4.03	0.58		

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.94$) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X}=3.71$) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X}=3.54$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=3.10$) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=3.06$) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\bar{X}=2.81$) อยู่ในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดตั้ง/ยุบเลิก/ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.96	1.01	4	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.18	1.12	3	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.95	1.21	5	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน	3.18	1.19	2	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.23	1.19	1	ปานกลาง
รวม	3.10	0.81		ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.23$) ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสื่อหนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ($\bar{X} = 3.18$) และท่านมีส่วนร่วมในกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.18$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 2.95$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านบุคลากร โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านบุคลากร	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.33	1.20	5	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.22	0.91	1	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาลงโทษบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.97	1.34	4	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.14	1.07	2	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.05	1.10	3	มาก
รวม	3.94	0.78		มาก

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.22$) ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.14$) ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.33$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำ ออกแบบ สถานที่ อาคารห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.20	0.78	2	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกัน ความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การติดตั้งถังดับเพลิง	4.21	0.89	1	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมปรับ ภูมิทัศน์ภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.19	0.67	3	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดห้องจัดกิจกรรม สำหรับเด็ก	3.05	0.96	4	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งห้องน้ำที่ ถูกสุขลักษณะ	2.89	1.00	5	ปานกลาง
รวม	3.71	0.59		มาก

จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การติดตั้งถังดับเพลิง ($\bar{X} = 4.21$) ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำออกแบบสถานที่ อาคารห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.20$) ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมปรับภูมิทัศน์ภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.19$) อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งห้องน้ำ ($\bar{X} = 2.89$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.52	0.94	3	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์/จัดกิจกรรมประจำวัน	3.51	1.05	4	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์	3.57	0.99	2	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้	3.72	1.19	1	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา	3.35	1.06	5	ปานกลาง
รวม	3.54	0.82		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.72$) ท่านมีส่วนร่วมในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.57$) และท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.35$) อยู่ในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการ ประสบการณ์การเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.73	0.93	3	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนาปรับปรุง อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและ ภายนอกอาคาร	2.68	0.85	5	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรสนับสนุน บริจาคสิ่งของในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.72	0.93	4	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานบุคคลในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.11	1.01	1	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	2.81	1.14	2	ปานกลาง
รวม	2.81	0.73		ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประสานบุคคลในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=3.11$) ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=2.81$) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=2.73$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร ($\bar{X}=2.68$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	N = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.00	1.06	4	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย	2.79	1.13	5	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่	3.09	1.14	3	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.10	1.17	2	ปานกลาง
5. ท่านร่วมในการประเมินปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.32	1.20	1	ปานกลาง
รวม	3.06	0.90		ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุก ข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านร่วมในการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.32$) ท่านมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.10$) ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.09$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย ($\bar{X} = 2.79$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยใช้การสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 12 คน เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 13.00 น. ถึง 16.30 น. ณ ห้องประชุม อาคารศูนย์รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (ทุ่งพลู) ตำบลมาบไพ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ผลการศึกษาสรุปตามประเด็นการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

A1 กล่าวถึงประเด็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า อบต. มาบไพ ดูแลศูนย์ทางการศึกษาในทุกด้าน โดยอยู่บนพื้นฐานของความประสงค์ของครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

A4 กล่าวถึงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า มีการแยกส่วนของสถานที่อย่างชัดเจน ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริม และดำเนินการบริหารงบประมาณเอง โดยขึ้นตรงกับกองการศึกษาเทศบาล ทั้งนี้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ด้วย

A2 กล่าวถึงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า การบริหารจัดการนั้น ศูนย์ฯ ต้องมีแผนการดำเนินการ ทั้งนี้แผนจะเป็นตัวบอกว่ามีความต้องการอะไรบ้าง เพื่อเสนอต่อกองการศึกษา กองการศึกษาที่จะนำมาทำเป็นแผนของกอง แล้วนำเสนอต่อผู้บริหารของ อบต. ผู้บริหาร อบต. ก็จะนำข้อมูลจากแผนมาจัดทำเป็นข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้ทางสภาเห็นชอบว่ามีความจำเป็นแล้วก็เป็นประโยชน์หลาย ๆ อย่าง ทั้งนี้ศูนย์ฯ ต้องแสดงความต้องการและชี้แจงถึงประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กต่อไป

ในส่วนของงบประมาณจากกรมส่งเสริมฯ จะมีการจ่ายเป็นรายหัวให้ในการจัดการศึกษา ให้เป็นค่าอาหารกลางวัน ค่านม ตามจำนวนเด็ก รายหัววันละ 20 บาท ถ้าเด็กอายุไม่ถึง 3 ขวบ ก็ไม่ได้ หรือถ้าเป็นเด็กต่างด้าวก็เบิกงบประมาณไม่ได้ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นก็คือ ชาวสวนต้องใช้แรงงานเป็นคนต่างด้าว ก็ต้องมีเด็กต่างด้าวเข้ามาเรียนที่ศูนย์ฯ เราเบิกงบประมาณไม่ได้ ส่วนเด็กที่เบิกงบประมาณได้ พ่อแม่ก็ส่งเข้าไปเรียนในเมืองตามค่านิยม เป็นปัญหาของท้องถิ่น

A14 กล่าวถึงการบริหารจัดการว่า ทาง อบต. อยากให้เด็กเล็กมีพัฒนาการ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องเล่นต่าง ๆ หรือเรื่องงบประมาณทางอบต. ก็จะจัดสรรงบประมาณตามที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการ

A4 กล่าวถึงการบริหารจัดการ ว่า เรื่องของความมุ่งหวังเราทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจจะไม่ได้ชี้ชัดว่าเราจะจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางใด แนวทางใด อนาคตอยากให้เด็กที่เข้ามาศึกษากับเรา มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ครบสมบูรณ์ตามวัย เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน เราไม่ได้เน้นให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นคะแนน แต่เป็นการวัดและประเมินเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกายให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ขอให้เขามีความสุข มาเรียนก็ให้มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส สิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งก็คือ ความไว้วางใจของผู้ปกครองว่าลูกเขาจะได้รับการพัฒนาและดูแลเป็นอย่างดีจากเรา นี่เป็นพื้นฐานที่เราคิดขั้นต้น เมื่อทุกคนเขามอบความไว้วางใจให้กับเราแล้ว เขาก็ต้องได้รับการดูแลที่เป็นมาตรฐานแล้วก็มีคุณภาพ

A1 กล่าวถึง การบริหารจัดการสถานที่ ว่า เดิมนั้นเราไม่มีสถานที่ที่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเอง ก็ได้ไปพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็เริ่มพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ติดเครื่องปรับอากาศ พ่อแม่ส่งลูกไปเรียนก็ง่าย เพราะเด็กเล็กก็ส่งที่ศูนย์ฯ เด็กโตก็เข้าชั้นประถม อยู่ที่เดียวกัน มันก็จะสะดวกสบาย ในขณะที่เดียวกัน ก็มีการขอจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งใช้เวลานานกว่างบประมาณจะมา เมื่อมาแล้วไม่มีผู้รับเหมา ทาง อบต.ก็เห็นว่าดีเหมือนกัน เพราะถ้าสร้างศูนย์ฯ มันจะอยู่ไกลจากโรงเรียน

A2 กล่าวถึง การบริหารจัดการสถานที่ เสริมต่อจาก A1 ว่า อบต.จัดสรรงบประมาณปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี จากที่เป็นอาคารที่ไม่ใช่แล้ว (เล้าไก่) กลายเป็นห้องเรียนที่ดีมีความสมบูรณ์พร้อม ติดเครื่องปรับอากาศให้เด็กสบายในการเรียนและพักผ่อน ต่อมา อบต.ได้รับแจ้งการจัดสรรงบประมาณให้สร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งห่างออกมาจากโรงเรียนซึ่งใช้เป็นสถานที่เดิม ประมาณ 2-3 กิโลเมตร เมื่อสร้างเสร็จตามแบบแล้ว ก็พบว่าศูนย์ฯ ยังไม่มีรั้ว และมีบ่อน้ำ ซึ่งไม่ปลอดภัยต่อเด็ก จึงมอบให้นักวิชาการ กองการศึกษา ดำเนินการจัดทำแผนเพื่อก่อสร้างรั้ว และหลังคาบังแดด (โดม) เพิ่มเติม

ในส่วนของการบริหารบุคคล ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งผลกระทบต่อกันกลับไปกลับมา กล่าวคือ บาง อบต.มีเด็กน้อยมาก เนื่องจากปัญหาเดิม ๆ คือ ลูกคนมีเงินเข้าไปเรียนในเมือง ลูกคนจนและคนต่างด้าว เรียนในศูนย์ฯ เด็กมีจำนวนน้อย จะยุบ แต่พอยุบ ก็มีผลต่อครูและเด็กที่อยู่ในประเด็นของครู การบริหารบุคคล ยุบแล้วครูจะไปอยู่ที่ไหน

A3 กล่าวถึง การบริหารจัดการ ว่า อยากเห็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัย ในห้องน้ำ ห้องส้วม หรืออะไรต่าง ๆ

A6 กล่าวถึง การบริหารจัดการ ว่าอยากเห็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเหมือนบ้าน ต้องมีความปลอดภัย มีรั้วรอบบริเวณ มีของเล่น มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้เหมือนบ้านที่น่าอยู่แต่เข้าใจว่าต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก อยากให้ภายนอกดูดีก่อน

จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา โดยมีการดูแลทั้งในด้านแผนงาน งบประมาณ ทั้งจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครอง และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในรูปแบบของการประชุมแบบมีส่วนร่วมและการเสนอแผนแบบเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมี ส่วนร่วมในด้านการจัดจ้างบุคลากร อาคารสถานที่ ความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านบุคลากร

A1 กล่าวถึง บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบตั้งแต่ 3 ขวบ จำนวนเด็กประมาณ 30 คน มีครู 1 คน และผู้ช่วยครู 1 คน อบต. จะให้การสนับสนุนการพัฒนาศูนย์ฯ โดย ครูจะเป็นผู้เสนอความประสงค์

A4 กล่าวถึง ด้านบุคลากร ว่า การบริหารจัดการในภาพรวมนั้น อบต. เป็นผู้ดูแล โดยขอ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากคุณครู โดยนักวิชาการกองการศึกษา หรือบุคลากรของ อบต. เข้า ไปพูดคุย ปรีกษาหารือ หรือสำรวจความต้องการจากครูปฐมวัยของโรงเรียน

A2 กล่าวถึง ด้านบุคลากร ว่า ปัญหาด้านบุคลากร มีปัญหาเกี่ยวกับกรอบอัตรากำลัง กรอบ ของความรับผิดชอบบุคลากรครู 1 คน รับผิดชอบเด็กกี่คน ทำไมเราถึงมีครู 2 คน เด็ก 30 คน เพราะว่าคุณครูเราไม่มี ทำไมรับเพิ่ม มันไปมีผลกับการบริหารบุคคลของ อบต. เนื่องจาก มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนว่าพนักงานของ อบต. มีได้กี่คน ในกรณีของศูนย์ฯ ถ้าเรามีนักเรียนมากกว่านี้ เช่น 40-50 คน ก็จะมีผลกระทบต่อจำนวนครู หรือ ครูที่มีอยู่เดิมมีภาระมากขึ้น ส่งผลให้เราต้องรับ เด็กแค่ 3 ขวบ 3 ขวบบริบูรณ์เท่านั้น ทั้งนี้เป็นระเบียบของกรมฯ ด้วย ต่ำกว่า 3 ขวบ คีย์ข้อมูลไม่ได้ งบประมาณก็ไม่ได้ด้วย อีกประเด็นหนึ่งคือ อบต. สนับสนุนศูนย์ฯ ทั้งในด้านอาหารกลางวัน นม สำหรับนักเรียน และเงินเดือนครู นอกจากนี้ยังมีเงินอุดหนุนเฉพาะกิจต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์

ในการทำงานเดียวกัน ในกรณีที่มีเด็กจำนวนน้อย เช่นบางอบต. มีเด็กต่ำกว่า 5 คนก็ให้ยุบ แต่พอยุบ จะมีผลต่อครู ครูจะไปอยู่ที่ไหน ก็ต้องทำเรื่องต่อรองขอสอนไปก่อน มีเด็ก 3-4 คน ก็ต้อง สอน เพราะไม่รู้ว่าจะให้ครูไปอยู่ที่ไหน เด็ก 3-4 คน จะไปเรียนที่ไหน ผู้ปกครองที่มีสตางค์ก็ส่งลูก ไปเรียนในเมือง แต่เด็กพวกนี้ไม่มีเงินจะไปอย่างไร จะไปอยู่ที่ไหน แล้วยังเด็กต่างดาวอีกที่ศูนย์ฯ ต้องรับสอน ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รับงบประมาณ ทั้งนี้ครูอาจจะสอนวิชาการไม่มากนัก มุ่งเน้นการเตรียม ความพร้อมให้เด็กมีความพร้อมในระดับหนึ่งไปสู่ระบบของสพฐ.ต่อไป

A11 กล่าวถึง บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า มีลูกเรียนอยู่ 2 คน คนเล็กกำลังเรียน อยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นใจคุณครู เพราะว่าเด็กที่อยู่ในห้อง 30 คน ก็ 30 พ่อแม่ หลายคน หลาย อารมณ์ หลายนิสัย หลายการเลี้ยงดู

A3 กล่าวถึง บุคลากรครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า ครูของศูนย์ฯ ก็เรียนจบสายครู มีมาตรฐาน ไม่แตกต่างจากครู โรงเรียนในเมืองเช่นกัน หมายถึง ครูทุกคนก็มีมาตรฐานเดียวกัน ในปัจจุบัน ครูของศูนย์ฯ มีความเป็นครู มีการวางตัวดีอยู่แล้ว น่าเชื่อถือ

A 6 กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่น่ารัก ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างดียิ่ง คุณครูบอกอะไร ขอความช่วยเหลืออะไร ส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือกันดี ในส่วนความสัมพันธ์ของครูด้วยกันนั้น เนื่องจากศูนย์ฯ อยู่ในโรงเรียน ทำให้ครูของศูนย์ฯ มีเพื่อนเป็นครูอนุบาล 2 อนุบาล 3 และครูโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีผู้อำนวยการโรงเรียนช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด ได้ทานข้าวร่วมกัน มีกิจกรรมตาม ประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ ร่วมกัน

จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านบุคลากรนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการกรอบอัตรากำลังที่จะได้รับตำแหน่งครู จากกรมส่งเสริมการปกครอง ในส่วนของผู้ช่วยครู องค์การบริหารส่วนตำบลเสนอกรอบและจัดจ้าง คัดเลือก ตามความเหมาะสมของจำนวนนักเรียน นอกจากนั้น ยังพบว่า บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นที่เชื่อมั่น ศรัทธาและไว้วางใจของผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

A4 กล่าวถึง อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือสถานศึกษา ก่อนวัยเรียนตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้เราปฏิบัติตามเกณฑ์ คือ รับตั้งแต่ 2 ขวบ จนถึง 3 ขวบ 11 เดือน พอเข้า 4 ขวบ ก็จะไปเข้าอนุบาล 2 ของ สพฐ. เพื่อให้เด็กก้าวเข้าไปต่อในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่บางแห่ง อบต.ที่มีความพร้อมก็จะรับตั้งแต่ 2-6 ขวบ ส่วนพื้นที่เป็น โรงเรียนอนุบาล มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือมีเฉพาะศูนย์ฯ ก็ได้ แล้วแต่สภาพพื้นที่และความพร้อม ของแต่ละแห่งแต่ในอำเภอขลุงยังไม่มี มีเฉพาะศูนย์ที่ดูแลเด็ก 2-3 ขวบ ส่วนสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมมาดำเนินการเอง โดยขึ้นตรงกับกองการศึกษาเทศบาล และ ข้อความความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทางครูของศูนย์ฯ

A5 กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อบต.ที่ทำงานอยู่นั้นสร้างเสร็จ แล้ว แต่ยังไม่สามารถย้ายครูและนักเรียนมาได้ เหตุเพราะยังไม่มีความปลอดภัย เนื่องจากศูนย์ฯ ตามแบบไม่มีรั้ว

ในส่วนของการดูแลนั้น อบต. จะดูแลในส่วนของการดำเนินการให้อาคารสถานที่ สามารถใช้งานได้ และปลอดภัย รวมทั้งการซ่อมแซม ปรับปรุง พัฒนา

A12 กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ ว่า ได้มีการช่วยเหลือศูนย์ฯ ในด้านการตกแต่งสถานที่ ตัดหญ้า หรือ ตัดกิ่งไม้

A13 กล่าวถึง ด้านความปลอดภัยว่า อย่างสมมติว่ามีเหตุหรือว่ามีอะไร จะช่วยเหลือด้วยการจัดเวรยาม ถ้าเป็นช่วงหน้าฝนไม่จัดเวรยามดูแลรอบหมู่บ้านอยู่แล้ว ส่วนของทางโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เราก็เวียนมาดูแลเหมือนกัน

A6 กล่าวถึง ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ต้องผ่านถนนใหญ่ ไม่มีรั้วรอยขอบชิด และไม่มีหลังคาเมื่อนักเรียนต้องเล่นเครื่องเล่น

A1 กล่าวถึง การแก้ปัญหาในเรื่องของอาคารสถานที่ว่า คุณครูต้องให้มีรั้ว มีหลังคา (โดม) หรืออะไรอย่างใด ขอให้เสนอแผนเข้ามาที่ อบต. เพื่ออบต.จะนำเข้าไปประชุม และบริหารจัดการต่อไป

จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้น พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ส่วนหนึ่งเป็นไปตามรูปแบบของการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดสร้าง ซ่อมแซม อาคารสถานที่เพื่อความสะอาดและความปลอดภัย ในส่วนของสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ในการตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม รวมทั้งเวรยาม การรักษาความปลอดภัย

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

A6 กล่าวถึง วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบตามที่กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีหลักสูตรมาเราจะทำหลักสูตรเป็นหลัก โดยใช้หลักสูตรของกรมเป็นหลักสูตรแกน ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรูปแบบกิจกรรม 6 กิจกรรม โดยการใช้รูปแบบของโครงการ หรือ โครงการงาน โดยเด็ก ๆ จะทำโครงการวิชาการปีละ 2 ครั้ง ในส่วนของโครงการประจำปี ศูนย์ฯ ทำร่วมกับโรงเรียน เช่น วันไหว้ครูวันเข้าพรรษา

A11 กล่าวถึง กิจกรรมตามหลักสูตร ว่า เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับโรงเรียนอยู่ภายในรั้วเดียวกัน แต่อยู่คนละห้อง หรืออยู่คนละอาคาร เด็ก ๆ จะช่วยกันทุกเรื่อง เริ่มต้นในช่วงเช้า เด็ก ๆ จะทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ พี่ช่วยน้อง น้องช่วยพี่ เมื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เราใช้การสอนแบบโครงการร่วมกันในบางส่วน ทั้งนี้หากมีการทำกิจกรรม การสาธิตอาจจะใช้การทำกิจกรรมร่วมกัน ในรูปแบบของพี่ช่วยน้อง อันจะเกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ในช่วงการรับประทานอาหาร พี่ ๆ อนุบาล จะช่วยเหลือน้องในการบริการอาหารเท่าที่พอทำได้ การนอนช่วงบ่ายต่างคนต่างนอนในห้องของตนเอง เมื่อตื่น จะไปเล่นที่สนามเด็กเล่นร่วมกันอีกครั้ง

A10 กล่าวถึง ผลของการจัดการเรียนการสอนของครู ว่า เด็กที่อยู่บ้านนะ ถามว่าไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้อะไรเลย แต่พอเด็กได้มาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กได้ความรู้หลาย ๆ อย่าง

โดยที่ว่าเด็กอยู่บ้านไม่ได้อะไรเลย แต่พอเด็กได้ไปเรียนได้หลายอย่าง คือ ก ข นับเลข ได้ก็ถือว่าโอเคละ ก็ให้เรียนไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องคิวเข้มอะไรมากมาย

A11 กล่าวถึง ผลการจัดการเรียนการสอนของครู ว่า เมื่อลูกเข้ามาเรียน เขารู้จักมารยาท รู้จัก ก.ข. ABC รู้จักเข้าสังคม รู้จักเพื่อน กล้าแสดงออก รู้จักมารยาท รู้จักไหว้ครู ถ้าเจอผู้ปกครองของเพื่อนก็ไหว้ อันนี้คือสิ่งที่ได้จากที่ที่เราเอาลูกของเรามาเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลของเราเอง ส่งผลให้เด็ก ๆ มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ๆ ในหมู่บ้าน

A5 กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอน ว่าเป็นการมุ่งพัฒนาเด็ก ที่อยู่ในพื้นที่ให้เป็นเลิศ ที่ผ่านมาผู้ปกครองมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันดี ผู้ปกครองมีส่วนร่วมร่วมกับศูนย์ฯ ได้ตลอดเวลา จะมาส่งลูก รับลูก เอาของมาฝาก มีปัญหาหรือความต้องการใด ๆ ก็คุยกันง่าย ๆ

A13 กล่าวถึง การส่งลูกเข้าเรียนว่า ตอนนี้อยู่ยังเล็ก ไม่ถึงเกณฑ์เข้าเรียน แต่เมื่ออายุถึงก็คงให้เข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้แหละ โตอีกหน่อยก็เข้าโรงเรียนประถม โรงเรียนขยายโอกาส จนจบ ม.3 แล้วค่อยให้เขาตัดสินใจเองว่าจะไปเรียนที่ไหน อย่างไร

A12 กล่าวถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่ปูพื้นฐานความรู้ของเด็ก พร้อมทั้งการรู้จักเข้าสังคมของเด็ก

A6 กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ว่า ผู้ปกครองนักเรียนค่อนข้างน่ารัก คุณครูขอให้เด็กนำสิ่งของหรืออะไรที่นำมาทำกิจกรรมก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีให้ความไว้วางใจคุณครูดี

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน กล่าวว่า มีแนวคิดเรื่องการเน้นวิชาการที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น การเรียนให้รู้จักตัวพยัญชนะภาษาไทย (ก.ข.ค.) ภาษาอังกฤษ (ABC) เด็กต้องได้ เพราะเด็กส่วนใหญ่เมื่อจบจากศูนย์ก็จะเข้าไปเรียนในเมือง เด็กในเมืองเขามีพื้นฐานดี นอกจากนั้นก็จะเป็นการเรียนเป็น 6 กิจกรรม ทั้งนี้ เด็กวัยนี้เขารับได้อยู่แล้ว

จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางด้านวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตร นอกจากนั้น จะได้รับความร่วมมือจากครูอนุบาล ครูประถมศึกษา และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเด็ก และได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

A3 ในนามของตัวแทนชุมชน กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุน ว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียน ถ้ามองผิวเผิน อาจจะไม่ค่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มากนัก ทั้งนี้เราเป็นสถาบันทางการเงินและสวัสดิการชุมชนเพื่อชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนหรือคนที่เป็สมาชิก มีความกินคืออยู่ดี แล้วก็เป็นการพัฒนาคนด้วยในทุก ๆ ด้าน นอกจากนั้นยังได้รับเกียรติจาก อบต. ร่วมประชุมกับคณะผู้บริหารทุก ๆ เดือน เรารับทราบนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของ อบต. ว่าจะมีกิจกรรมอะไร เป็นไปในทิศทางใด เราก็ใช้การสนับสนุนเป็นของรางวัล เงินรางวัล

A13 ในนามของชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุน ว่า ได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่ศูนย์ฯ หรือ อบต. แจ้งหรือขอความอนุเคราะห์ไป เช่น กิจกรรมงานวันเด็ก ก็จะทำอาหารมาเลี้ยงเด็ก ๆ นอกจากนั้นยังมีการดูแลความปลอดภัย จัดเวรยามดูแลรอบหมู่บ้าน รวมทั้งบริเวณโรงเรียนด้วย

A12 ในนามของชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนว่า ส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือในเรื่องการตกแต่งสถานที่ ตัดหญ้า หรือตัดกิ่งไม้

A6 กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนเป็นอย่างดี ทั้งกิจกรรมเชิงวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในทุกภาคส่วน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน ในด้านการดูแลช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม การตกแต่งสถานที่ ความปลอดภัย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

A6 กล่าวถึงความสัมพันธ์ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับครูโรงเรียนประถมศึกษา ในรูปแบบของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า เนื่องจากศูนย์ฯ อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน การทำกิจกรรมโครงการของนักเรียน ร่วมกันกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมทางประเพณี กิจกรรมทางศาสนา จะทำร่วมกันกับครูอนุบาล 2 และ 3 และครูประถมศึกษาของโรงเรียน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ยังมีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการประเมินคุณภาพภายในและคุณภาพภายนอก

A4 กล่าวถึง กิจกรรมในรูปแบบของเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ว่าในเขตอำเภอขลุงจะแบ่งเป็น 2 โซน คือ โซนภูเขา กับ โซนทะเล ในส่วนของโซนภูเขานั้น จะมีการแข่งขันกีฬาอนุบาลเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยจัดเป็นประจำทุกปี โดยปีนี้จัดเป็นครั้งที่ 13 แล้ว เป็นการวัดพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความสุข เด็ก ๆ ก็มีความสุข เป็นการพัฒนาการทางสังคม ได้ออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้พบปะผู้คน และก็มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำกิจกรรมได้ตามกฎกติกา

การแข่งขันกีฬาเด็กอนุบาล นอกจากจะเป็นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กดังกล่าวแล้ว กิจกรรมนี้ยังช่วยให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เป็นเพื่อนกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ต่อจากกีฬาเด็กอนุบาลแล้ว จึงมีแนวคิดของการจัดกีฬาของพนักงาน ผู้บริหาร ครู และเด็กในระดับประถมศึกษาอีกด้วย

จากแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการดูแลและความให้ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ทั้งในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย โดยมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็ก สามารถจัดการศึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ผลจากการสนทนากลุ่ม ทั้ง 6 ประเด็น ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุงจังหวัดจันทบุรี ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผู้วิจัยใช้ข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 2 นำมาสังเคราะห์จนได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ดังภาพประกอบ 3 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีคำอธิบายดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นวงกลมใหญ่ที่สุดที่ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญอย่างมากเพราะการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเกิดขึ้นไม่ได้หาก อบต./เทศบาล ขาดการการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือว่าเป็นขั้นแรกๆที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน ดูแลทั้งในด้านแผนงาน งบประมาณ ทั้งจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครอง และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ครูของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในรูปแบบของการประชุมแบบมีส่วนร่วม และการเสนอแผนแบบเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีส่วนร่วมในด้านการจัดจ้างบุคลากร อาคารสถานที่ ความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จึงถือได้ว่า วงกลมด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นเป็นวงกลมที่เชื่อมโยงในการบริหารต่างๆ ในแต่ละด้านส่งผลสำเร็จลงไปได้ด้วย

ถัดมาวงกลมที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นวงกลมใหญ่รองมาจากด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ถ้าหากกล่าวถึงด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนนั้นถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานด้านต่างๆ ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน ในด้านการดูแลช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม การตกแต่งสถานที่ ความปลอดภัย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ล้วนแล้วต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น จึงถือได้วงกลมที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เป็นวงกลมที่เชื่อมโยงในด้านต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จดังจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ถัดมาวงกลมที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นวงกลมใหญ่รองมาจากด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยด้านนี้จะเข้าไปอยู่ร่วมกับอีก 3 ด้านคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งวงกลมที่ 2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ถือได้ว่าเป็นความร่วมมือกันในการจัดการ ซ่อมแซม อาคารสถานที่ ปรับภูมิทัศน์ภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะการสร้างรั้ว สร้างถนน และออกแบบพื้นที่ให้แข็งแรงได้มาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ดีเยี่ยมก็ต้องมีส่วนเชื่อมโยงมาจากการที่ อบต./เทศบาล มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามกฎระเบียบ ขั้นตอน ข้อบังคับต่างๆ ถ้าถือปฏิบัติ ได้อย่างเคร่งครัด ก็จะทำให้อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความแข็งแรง ความปลอดภัย ตรงตามมาตรฐานกำหนด อีกทั้งงานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยจะสำเร็จลงไปได้ด้วยดี โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนด้วยเช่นกัน

ส่วนวงกลมด้านในสุด มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง วงกลมที่ 4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร วงกลมที่ 5 ด้านบุคลากร และวงกลมที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการ

พัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวงกลมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน กล่าวคือ ในด้านทั้ง 3 ด้าน มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดหลักสูตรเพื่อให้เข้ากับบริบทของแต่ละพื้นที่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมประจำวัน การสอบคัดเลือกบุคลากร ตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนการจัดการแข่งกีฬาในเขตอำเภอ จังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และกิจกรรมสันตนาการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอลำปาง จังหวัดจันทบุรี ร่วมกัน เป็นต้น จึงถือได้ว่า 4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นั้นเป็นวงกลมที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
โดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน

ที่	องค์ประกอบ	ด้านความมีประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.25	0.62	มาก	4.08	0.66	มาก	4.25	0.62	มาก	4.25	0.62	มาก
4	ด้านบุคลากร	4.83	0.38	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด	4.41	0.79	มาก
3	ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	4.58	0.51	มากที่สุด	4.25	0.75	มาก	4.50	0.67	มาก	4.58	0.66	มากที่สุด
5	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.75	0.45	มากที่สุด	4.75	0.45	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด
2	ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน	4.00	0.73	มาก	4.16	0.71	มาก	4.50	0.79	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด
6	ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	4.66	0.65	มากที่สุด	4.66	0.65	มากที่สุด	4.66	0.65	มากที่สุด	4.66	0.65	มากที่สุด
	รวม	4.51	0.32	มากที่สุด	4.45	0.23	มาก	4.55	0.30	มากที่สุด	4.55	0.30	มากที่สุด

จากตาราง 8 แสดงว่าผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ด้านความความมีประโยชน์ ด้านความเหมาะสมและด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.25$) และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

ด้านบุคลากร พบว่า ด้านความความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.83$) และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.41$) ตามลำดับ

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ด้านความความมีประโยชน์ และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.58$) รองลงมาด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.50$) และลำดับสุดท้ายด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

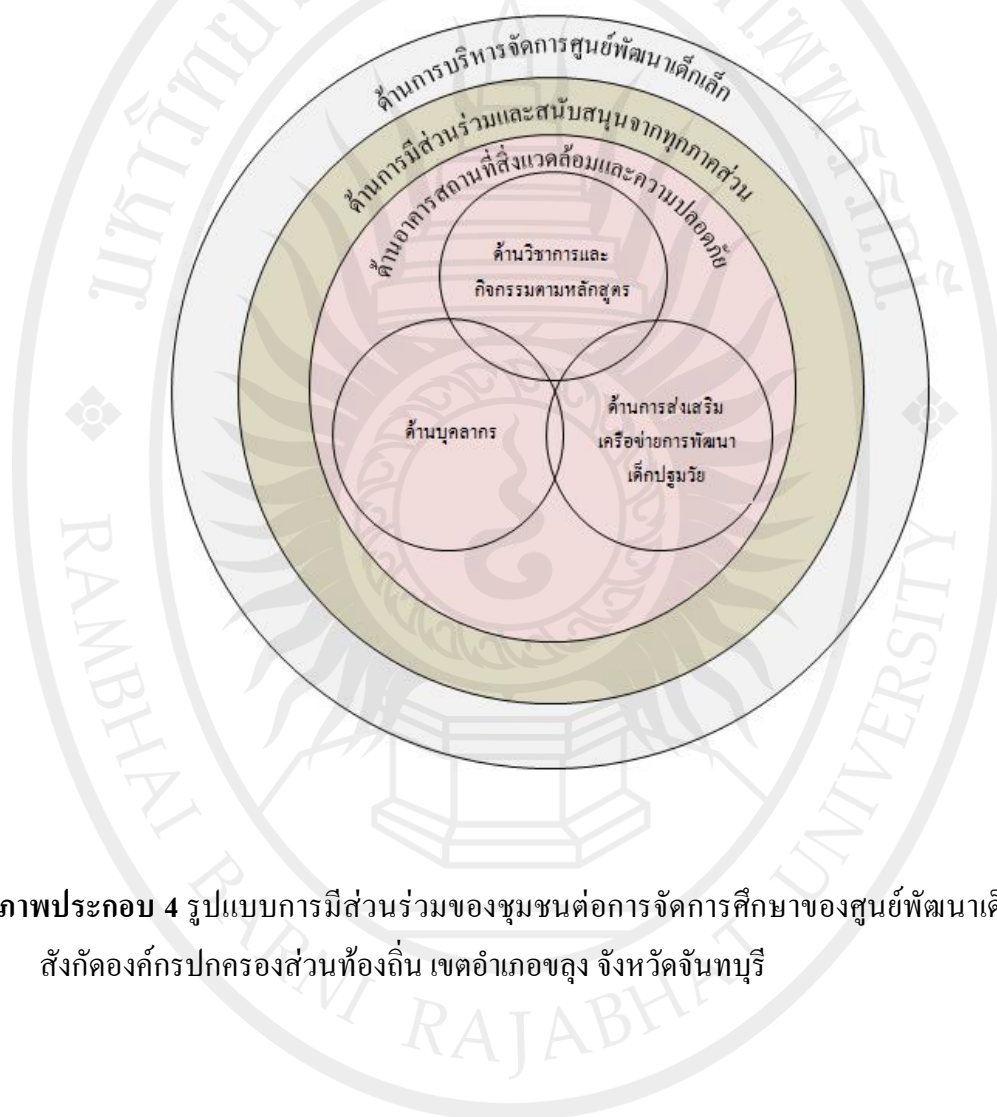
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ด้านความความมีประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.75$) รองลงมาด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.83$) รองลงมาด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.50$) รองลงมาด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.16$) และลำดับสุดท้ายด้านความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.00$) ตามลำดับ

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.66$)

สรุปได้ว่า ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านความเหมาะสมและด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ ด้านความความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$) และลำดับสุดท้าย ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

จากผลการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน ได้ข้อสรุปที่จากการวิจัยครั้งนี้คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้นำเอาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงเป็นไปดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 37 คน และสมาชิกสภา จำนวน 153 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 คน ผู้อำนวยการศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 234 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ออนไลน์ : 2561) ได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive selection)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ตัวแทนชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1 คน และตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน รวม 12 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 แบบ คือ

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.37 - 0.94 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมิน 4 ประเด็นคือ ด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. การสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมผู้ให้ข้อมูลหลักในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 13.00 น. ถึง 16.30 น. ณ ห้องประชุม อาคารศูนย์รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (ทุ่งพลู) ตำบลมาบไฟ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

3. การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย
2. วิเคราะห์เนื้อหาจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
3. วิเคราะห์การประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนของการวิจัย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่าด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มุ่งการสร้างความร่วมมือกันด้วยองค์ประกอบทั้ง 6 ที่สัมพันธ์กัน สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ได้ดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานบังคับบัญชา โดยมีการดูแลทั้งในด้านแผนงาน งบประมาณ ทั้งจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครอง และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในรูปแบบของการประชุมแบบมีส่วนร่วมและการเสนอแผนแบบเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีส่วนร่วมในด้านการจัดจ้างบุคลากร อาคารสถานที่ ความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอน

ด้านบุคลากร พบว่า การมีส่วนร่วมด้านบุคลากรนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการกรอบอัตรากำลังที่จะได้รับตำแหน่งครูจากกรมส่งเสริมการปกครองในส่วนของผู้ช่วยครู องค์การบริหารส่วนตำบลเสนอกรอบและจัดจ้าง คัดเลือก ตามความเหมาะสมของจำนวนนักเรียน นอกจากนี้ ยังพบว่า บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นที่เชื่อมั่น ศรัทธา และไว้วางใจของผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ส่วนหนึ่งเป็นไปตามรูปแบบของการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดสร้าง ซ่อมแซม อาคารสถานที่เพื่อความสะอาดและความปลอดภัย ในส่วนของสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ในการตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม รวมทั้งเวรยาม การรักษาความปลอดภัย

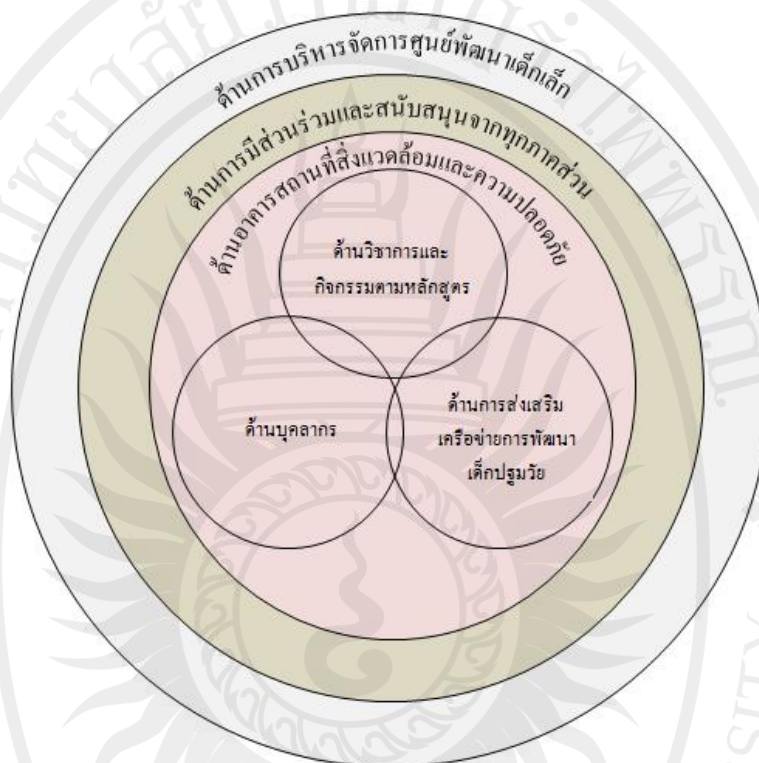
ด้านวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางด้านวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ จะได้รับความร่วมมือจากครูอนุบาล ครูประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเด็ก และได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในทุกภาคส่วน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางด้าน การมีส่วนร่วมและสนับสนุนในทุกภาคส่วน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนทั้งภาครัฐ และเอกชน ในด้านการดูแลช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม การตกแต่งสถานที่ ความปลอดภัย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการดูแลและการความให้ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ทั้งในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย โดยมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็ก สามารถจัดการศึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

สืบเสาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอ ขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมา อภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่าด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษามากพอสมควร เนื่องจากได้มีการกำหนดให้มีส่วนร่วมในฐานะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรรมการศึกษาและมีโอกาสเข้าร่วมประชุมและเข้ากิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กตาม โอกาสในรูปแบบวิชาการต่างๆ ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงาน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเป็นผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่แล้ว ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมิ ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามากขึ้นและได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในสังคม จึงทำให้ รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถ ก๊กผล (2551 : 33) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชร สุนทรายุทธ (2551 : 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะ ของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกใน หน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของกนกอร บุญกว้าง และ จิณฉวีตร ปะโคทั้ง (2559 : 217) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการจัด การศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขการมีส่วนร่วมมากในการจัดการศึกษาชั้น พื้นฐาน ได้แก่ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือ การมีการรวมกลุ่มกันเอง ในชุมชนหลายกลุ่ม กลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนและสนับสนุนอย่างจริงจัง คณะครูมีความสามัคคี และร่วมกันพัฒนาอย่างจริงจัง ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน และยังสอดคล้องกับ

งานวิจัยของพอลโลซซี (Pallozzi, 1981 : 1418-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงเรียนในท้องถิ่น ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่โรงเรียนจัดขึ้นและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของบริษัทดิงแฮม (Brittinggham, 1998 : 1046) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัวและชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าด้านวิชาการของเด็ก ถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและครอบครัว งานวิจัยของสุวิมล หงษ์วิไล (2558 : 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิญารัตน์ พรหมเอชะ (2558 : 51) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของตัวแทนชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระศรีวิสุทธิเมธี บุตร (2560 : 81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุผล บุญยัง (2561 : 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ในด้านงานอำนวยการ ด้านงานวิชาการ ด้านงานกิจการนักเรียน และด้านงานบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า มุ่งการสร้างความร่วมมือกันด้วยองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จึงได้มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน โดยมีการคัดสรรตัวแทน

ผู้ปกครองพร้อมกับบทบาทหน้าที่ของตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน และให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนจึงถือเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา อีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษา ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไปจึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2553 : 15) ได้กล่าวว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไปจึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิพิชาติ หินไชยศรี และคณะ (2556 : 61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการ มีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจอมศรี ตำบลจอมศรี อำเภอเพ็ญ ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กส่งเสริมชุมชนมีส่วนร่วม ในการผลักดันเครือข่ายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยุทธศาสตร์แบ่งเป็น 6 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนะศักดิ์ สิทธิอมร (2557 : 61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของรูปแบบประกอบด้วย ผู้บริหารมีความสามารถมีเทคนิค และแก้ปัญหาได้ ผู้บริหาร ชุมชน ครู ทำตามบทบาทหน้าที่อย่างจริงจัง คณะกรรมการสถานศึกษา สนับสนุนกิจกรรมชุมชน ครูสร้าง

ความสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงต่อกับชุมชนให้ความ สำคัญกับชุมชนทุกคน และผู้บริหาร ครู ชุมชน มีความศรัทธาภายใต้บริบทของวัฒนธรรมไทย

3. จากการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบ ด้วยกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จากนั้นจึงทำการร่างรูปแบบ และตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม จน ได้รูปแบบที่มีความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง ซึ่งประเมินระดับคุณภาพของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2552 : 220) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการแสวงหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย เป็นรูปธรรมของความคิด ที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของวาโร เฟ็งสวัสดี (2553 : 14) ได้กล่าวว่า รูปแบบ คือ กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยชุมพล พิทักษ์ (2559 : 78) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4 ผลการวิจัย พบว่า การประเมินคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่ม พบว่า ระดับคุณภาพของรูปแบบมีประโยชน์และความเป็นไป อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยลักษณ์ โจมไตร และวัลนิกา ฉลากบาง (2559 : 61) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมและกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง และด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความเหมาะสม โดยรวมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนในเรื่องของงบประมาณเพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายตลอดจนควรกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน
2. ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จะต้องเพิ่มความเชื่อมั่น ศรัทธาและไว้วางใจของผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น
3. ครูประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรจัดกิจกรรมกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเด็ก และได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของเด็ก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และใช้กับสถานที่อื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง
2. ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพต่อไป

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กนกอร บุญกว้าง และ จินฉวีตร ปะโคทั้ง. (2559). “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน
กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยโสธร เขต 1,” วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
16 (1) : 217-226
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). **มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ:
กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2552). **แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (พ.ศ.2552-2554)**. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- _____. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**.
กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2561). **สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.dla.go.th/dla/doc.jsp>. 19 พฤษภาคม 2561.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาคณะเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน
แห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2560-2564**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจ.เอส. การพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวทางในการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- ชนะศักดิ์ สิทธิอมร. (2557). **การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา)**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ชัยชุมพล พิทักษ์. (2559). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4.
คู่มือนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต ศบ.ด. (สาขารัฐศาสตร์)**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2555). **หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิสนา เขมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา
ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย spss. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:
วี.อินเตอร์ พรินท์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภูมิพิชาติ หินไชยศรี และคณะ. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการ
บริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจอมศรี ตำบลจอมศรี อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กร
ปกครองและราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : บুদ্ধพอยท์.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560,” (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 134 ตอน 40 ก. หน้า 14-17.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วัลย์ลักษณ์ โจมไตร และวัลนิกา ฉลากบาง. (2559). “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของผู้ปกครอง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 1,” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(2) : 334-340.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (ธันวาคม 2553). “การวิจัยพัฒนารูปแบบ,” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร. 2(4) : 14.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ และ คณะ. (2557). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาวิจัยเพื่อ
ติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิญารัตน์ พรหมเอาะ. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริการการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ. (2549). คู่มือการปฏิบัติงาน การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น. (2550). คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น.
- _____. (2559). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย.
- สุนันทา เลานันท์. (2551). การพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ซีวีแอลการพิมพ์.
- สุพล บุญยัง. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ศรีสะเกษ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- สุวิมล หงษ์วิไล. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาคมพนักงานเทศบาลแห่งประเทศไทย. (2560). การจัดการท้องถิ่น. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 64 ฉบับที่ 44 วันศุกร์ที่ 14 วันพฤหัสบดีที่ 20 กรกฎาคม 2560.
- สุภาพร อาจเดช. (2555). เอกสารประกอบการพิจารณาเรื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสนับสนุนช่วยเหลือการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24. กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษาสำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อรรถชัย ก๊กพล. (2551). หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดสำนักงานรัฐมนตรี.
- Bardo, J.W. and Hardman J.J. (1982). **Urban Sociology : A Systematic Introduction.** U.S.A. F.E. Peacock Publisher.

- Brittingham, K.V. (1998). "The Characterization of Successful School Family and Community Partnerships," **Dissertation Abstracts International**. 59 (5) : 1406.
- Brown, W.B. and Moberg, D.J. (1980). **Organization Theory and Management : A Macro Approach**. Newyork : John Wiley & Sons.
- Cronbach, Lee. J. (1990) . Essentials of Psychology Testing, 5th ed. New York : Harper.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T . (1980). **Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Throung Specificity**. New York : World Development.
- Keeves, J.P. (1988). **Education Research, Methodology and Measurement : An International Handbook**. Oxford : Pergamon.
- Pallozzi, D.B (1981). "A Model for Community Participation in Local School District Decision Making," **Dissertation Abstracts International**. 42 (19) : 1418 – A.
- Smith, R. H., and Others. (1980). **Measurement : Making Organization Perform**. New York : Macmillan.
- Steiner, E. (1988). **Educology**. Sydney : NSW.
- Swansburg, R. (1996). **Management and Leaders For Nurse Manager**. Boston : Jones and Bartlett.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล อาจารย์คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. นายสมภพ ระถะยาน ผู้อำนวยการกองการศึกษา
เทศบาลตำบลซึ้ง
3. นางสาวพรพรรณ อรุณเวช หัวหน้าฝ่ายบริหารงานการศึกษา
เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์
4. นางสาวพรลภัส วรรณธราดล นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
5. นางชลาลัย เริงศิริ นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายหัตสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถถัก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)
ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐
โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลซึ่ง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายหัสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศานันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือนายสมภพ ระถะยาน เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลปากน้ำแหลมสิงห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายหัตสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศานันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นางสาวพรพรรณ อรุณเวช เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน นายกองดีการบริหารส่วนตำบลมาบไพ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายหัสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัด
การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ
อาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่
ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ
นางสาวพรลภัส วรรณธราดล เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าว
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมาบไพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายหัสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือนางชลาลัย เขิงศิริ เป็นผู้มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/๐๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี ๒
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยนายหัตสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัด
การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาดนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ
อาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่
ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายหัตสนัย เจนจบ นำแบบสอบถามไป
ทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษา
สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๗๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายหัสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิรชาตินันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกองค์กรของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขออนุญาตนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลในองค์กรของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายหัสนัย เจนจบ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคณิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยขอความอนุเคราะห์ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพปัจจุบันที่เป็นจริง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในประเด็นต่าง ๆ ตามข้อรายการที่กำหนดไว้ว่าอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือในแต่ละข้อรายการที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วม

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะนำมาประมวลผลเพื่อใช้สำหรับเป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น คำตอบที่ได้จึงไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อท่านและตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด

3. ขอความกรุณาท่านผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามทุกข้อ ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด เพื่อที่ผลการวิจัยจะได้สมบูรณ์

ผู้วิจัยหวังในความร่วมมือด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายหัสนัย เจนจบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 ( ) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.2 ( ) สมาชิกสภา
- 1.3 ( ) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.4 ( ) ผู้อำนวยการศึกษา
- 1.5 ( ) นักวิชาการศึกษา
- 1.6 ( ) ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขต

อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

2. หน่วยงานที่สังกัด

- 1.1 ( ) เทศบาล
- 1.2 ( ) องค์การบริหารส่วนตำบล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาว่าสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านมีการปฏิบัติอยู่ระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือให้ตรงกับระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นของท่าน ตามความหมายดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง มีการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก
 คะแนน 3 หมายถึง มีการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดตั้ง/ยุบเลิก/ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2. ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการปรับปรุงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านบุคลากร					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
7. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาลงโทษบุคลากรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก					
9. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก					
10. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานของ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย					
11. ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำ ออกแบบ สถานที่ อาคารห้องเรียน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
12. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การติดตั้งถังดับเพลิง					
13. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อม ปรับภูมิทัศน์ภายในและ ภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
14. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดห้องจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก					
15. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งห้องน้ำที่ถูกต้องสุขลักษณะ					
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร					
16. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
17. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์/จัดกิจกรรมประจำวัน					
18. ท่านมีส่วนร่วมในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์					
19. ท่านมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัด ประสบการณ์เรียนรู้					
20. ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา					

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน					
21. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
22. ท่านมีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร					
23. ท่านมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรสนับสนุน บริจาคสิ่งของในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
24. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานบุคคลในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
25. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
26. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
27. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย					
28. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่					
29. ท่านมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
30. ท่านร่วมในการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					

ขอขอบพระคุณทุกท่าน
ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในครั้งนี้

ภาคผนวก ง
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 9 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
		ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก							
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดตั้ง/ยุบ เลิก/ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดนโยบายจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการปรับปรุงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านบุคลากร									
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณา ลงโทษบุคลากรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและ พัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติงานของ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย									
11.	ท่านมีส่วนร่วมในการแนะนำ ออกแบบ สถานที่ อาคารห้องเรียน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
12.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรการป้องกันความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การติดตั้งถังดับเพลิง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัด สิ่งแวดล้อม ปรับภูมิทัศน์ภายใน และภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดห้องจัด กิจกรรมสำหรับเด็ก	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
15.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งห้องน้ำ ที่ถูกต้องลักษณะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร									
16.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
17.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัด ประสบการณ์/จัดกิจกรรมประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18.	ท่านมีส่วนร่วมในการเขียน แผนการจัดประสบการณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19.	ท่านมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัด ประสบการณ์เรียนรู้	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
20.	ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน									
21.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22.	ท่านมีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนา ปรับปรุงอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก อาคาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23.	ท่านมีส่วนร่วมในการระดม ทรัพยากรสนับสนุน บริจาคสิ่งของ ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24.	ท่านมีส่วนร่วมในการประสาน บุคคลในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุน งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
		25.	ท่านมีส่วนร่วมในการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับกิจกรรมต่างของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1			
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย									
26.	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
27.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนา เครือข่าย	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
28.	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29.	ท่านมีส่วนร่วมประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กร ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
30.	ท่านร่วมในการประเมิน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
1	0.94
2	0.86
3	0.86
4	0.89
5	0.65
บุคลากร	
6	0.53
7	0.88
8	0.58
9	0.85
10	0.72
อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	
11	0.75
12	0.73
13	0.61
14	0.86
15	0.55
วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	
16	0.50
17	0.75
18	0.37
19	0.62
20	0.61

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	
21	0.69
22	0.92
23	0.94
24	0.46
25	0.40
ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	
26	0.57
27	0.70
28	0.72
29	0.89
30	0.42

จากตาราง 10 แสดงว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.37 ถึง 0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

ภาคผนวก จ
แบบบันทึกสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บันทึกการสนทนากลุ่ม

เรื่อง การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ณ ห้องประชุม อาคารศูนย์รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (ทุ่งพลู)

วันศุกร์ที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563

ผู้เข้าประชุม

1. นายทวีชัย ้วยวุฒิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
2. นายปราโมช โสธร	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
3. พันจ่าเอกชากร บัวเสถียร	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
4. นายนพพล จันท์ชำนาญ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลมาบไพ
5. นายเรวัตติ เฉลียง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ตำบลมาบไพ
6. นางอัมพร ชูส่งแสง	ผู้จัดการเครดิตยูเนียนมาบไพพัฒนา จำกัด
7. นายสมภพ ระละษาน	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลซึ่ง
8. นายนิติพนธ์ บุขรา	นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง
9. นางพิชามณูช้ เสาวรส	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.มาบไพ
10. นางสุพิน จันท์ธิมา	ครู โรงเรียนวัดมาบไพ
11. นางสาวตุ๊กตา วิญญาขงค์	ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
12. นางรุ่งรัตน์ ศรีสันต์	ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้ดำเนินการประชุม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์	ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
2. นายหัสนัย เจนจบ	นักวิจัย
3. นางพิไลพร คีสอน	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ
4. นางเนตรนารี โสคนแนว	แม่บ้าน

เริ่มประชุม เวลา 13.00 น.

เมื่อผู้เชี่ยวชาญเข้าประชุมครบถ้วนทุกคน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์

ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม เริ่มดำเนินการประชุม

ในเบื้องต้น ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แนะนำผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 คน
2. แนะนำผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม
3. เชิญนักวิจัยสรุปแนวคิดของการวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
4. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มแนะนำกระบวนการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกเสียงและบันทึกภาพนี้

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม นำการสนทนาในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 6 ประเด็น สรุปข้อมูลได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

A1 กล่าวถึงประเด็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า อบรมมาไฟดูแลศูนย์ทางด้านการศึกษาในทุกด้าน โดยอยู่บนพื้นฐานของความประสงค์ของครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

A4 กล่าวถึงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า มีการแยกส่วนของสถานที่อย่างชัดเจน ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริม และดำเนินการบริหารงบประมาณเอง โดยขึ้นตรงกับกองการศึกษาเทศบาล ทั้งนี้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ด้วย

A2 กล่าวถึงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า การบริหารจัดการนั้น ศูนย์ฯ ต้องมีแผนการดำเนินการ ทั้งนี้แผนจะเป็นตัวบอกว่ามีความต้องการอะไรบ้าง เพื่อเสนอต่อกองการศึกษา กองการศึกษาที่จะนำมาทำเป็นแผนของกอง แล้วนำเสนอต่อผู้บริหารของ อปท. ผู้บริหาร อปท. ก็จะนำข้อมูลจากแผนมาจัดทำเป็นข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้ทางสภาเห็นชอบว่ามีความจำเป็นแล้วก็เป็นประโยชน์หลาย ๆ อย่าง ทั้งนี้ศูนย์ฯ ต้องแสดงความต้องการ และชี้แจงถึงประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กต่อไป

ในส่วนของงบประมาณจากกรมส่งเสริมฯ จะมีการจ่ายเป็นรายหัวให้ในการจัดการศึกษา ให้เป็นค่าอาหารกลางวัน ค่านม ตามจำนวนเด็ก รายหัววันละ 20 บาท ถ้าเด็กอายุไม่ถึง 3 ขวบ ก็ไม่ได้ หรือถ้าเป็นเด็กต่างด้าวก็เบิกงบประมาณไม่ได้ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นก็คือ ชาวสวนต้องใช้แรงงานเป็นคนต่างด้าว ก็ต้องมีเด็กต่างด้าวเข้ามาเรียนที่ศูนย์ฯ เราเบิกงบประมาณไม่ได้ ส่วนเด็กที่เบิกงบประมาณได้ พ่อแม่ก็ส่งเข้าไปเรียนในเมืองตามค่านิยม เป็นปัญหาของท้องถิ่น

A14 กล่าวถึงการบริหารจัดการว่า ทาง อบต. อยากให้เด็กเล็กมีพัฒนาการไม่ว่าจะเป็นเครื่องเล่นต่าง ๆ หรือเรื่องงบประมาณ ทาง อบต. ก็จัดสรรงบประมาณตามที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการ

A4 กล่าวถึงการบริหารจัดการ ว่า เรื่องของความมุ่งหวัง เราทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจจะไม่ได้ชี้ชัดว่าเราจะจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางใด แนวทางใด อบต. อยากให้เด็กที่เข้ามาศึกษากับเรา มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ครบสมบูรณ์ตามวัย เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน เราไม่ได้เน้นให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นคะแนน แต่เป็นการวัดและประเมินเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกายให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ขอให้เขามีความสุขมาเรียนก็ให้ความสนุก ร่าเริง แจ่มใส สิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งก็คือ ความไว้วางใจของผู้ปกครองว่าลูกเขาจะได้รับการพัฒนาและดูแลเป็นอย่างดีจากเรา นี่เป็นพื้นฐานที่เราคิดขึ้นต้น เมื่อทุกคนเขามอบความไว้วางใจให้กับเราแล้ว เขาก็ต้องได้รับการดูแลที่เป็นมาตรฐานแล้วก็มีคุณภาพ

A1 กล่าวถึง การบริหารจัดการสถานที่ ว่า เดิมนี้เราไม่มีสถานที่ที่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเอง ก็ได้ไปพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็เริ่มพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ติดเครื่องปรับอากาศ พ่อแม่ส่งลูกไปเรียนก็ง่าย เพราะเด็กเล็กก็ส่งที่ศูนย์ฯ เด็ก โตก็เข้าชั้นประถมอยู่ที่เดียวกัน มันก็จะสะดวกสบาย ในขณะที่เดียวกัน ก็มีกรขอจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งใช้เวลานานกว่างบประมาณจะมา เมื่อมาแล้วไม่มีผู้รับเหมาทาง อบต. ก็เห็นว่าดีเหมือนกัน เพราะถ้าสร้างศูนย์ฯ มันจะอยู่ไกลจากโรงเรียน

A2 กล่าวถึง การบริหารจัดการสถานที่ เสริมต่อจาก A1 ว่า อบต. จัดสรรงบประมาณปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี จากที่เป็นอาคารที่ไม่ใช่แล้ว (เล้าไก่) กลายเป็นห้องเรียนที่ดี มีความสมบูรณ์พร้อม ติดเครื่องปรับอากาศให้เด็กสบายในการเรียนและพักผ่อน ต่อมา อบต. ได้รับความแจ้งการ จัดสรรงบประมาณให้สร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งห่างออกมาจากโรงเรียนซึ่งใช้เป็นสถานที่เดิม ประมาณ 2-3 กิโลเมตร เมื่อสร้างเสร็จตามแบบแล้ว ก็พบว่าศูนย์ฯ ยังไม่มีรั้ว และมีบ่อน้ำ ซึ่งไม่ปลอดภัยต่อเด็ก จึงมอบให้นักวิชาการ กองการศึกษา ดำเนินการจัดทำแผนเพื่อก่อสร้างรั้ว และหลังคาบังแดด (โดม) เพิ่มเติม

ในส่วนของการบริหารบุคคล ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งผลกระทบต่อกันกลับไปกลับมา กล่าวคือ บาง อบต. มีเด็กน้อยมาก เนื่องจากปัญหาเดิม ๆ คือ ลูกคนมีเงินเข้าไปเรียนในเมือง ลูกคนจนและคนต่างด้าว เรียนในศูนย์ฯ เด็กมีจำนวนน้อย จะยุบ แต่พอยุบ ก็มีผลต่อครูและเด็กที่อยู่ ในประเด็นของครู การบริหารบุคคล ยุบแล้วครูจะไปอยู่ไหน

A3 กล่าวถึง การบริหารจัดการ ว่า อยากเห็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัย ในห้องน้ำ ห้องส้วม หรืออะไรต่าง ๆ

A6 กล่าวถึง การบริหารจัดการ ว่า อยากเห็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเหมือนบ้าน ต้องมีความปลอดภัย มีรั้วรอบบริเวณ มีของเล่น มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้เหมือนบ้านที่น่าอยู่ แต่เข้าใจว่าต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก อยากให้ภายนอกดูดีก่อน

2. ด้านบุคลากร

A1 กล่าวถึง บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับเด็กตั้งแต่ 3 ขวบ จำนวนเด็กประมาณ 30 คน มีครู 1 คน และผู้ช่วยครู 1 คน อบต.จะให้การสนับสนุนการพัฒนาศูนย์ฯ โดยครูจะเป็นผู้เสนอความประสงค์

A4 กล่าวถึง ด้านบุคลากร ว่า การบริหารจัดการในภาพรวมนั้น อบต.เป็นผู้ดูแล โดยขอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากคุณครู โดยนักวิชาการกองการศึกษา หรือบุคลากรของ อบต. เข้าไปพูดคุย ปรึกษาหารือ หรือสำรวจความต้องการจากครูปทุมวัยของโรงเรียน

A2 กล่าวถึง ด้านบุคลากร ว่า ปัญหาด้านบุคลากร มีปัญหาเกี่ยวกับกรอบอัตรากำลัง กรอบของความรับผิดชอบบุคลากรครู 1 คน รับผิดชอบเด็กกี่คน ทำไมเราถึงมีครู 2 คน เด็ก 30 คน เพราะว่ามีบุคลากรเราไม่มี ทำไมรับเพิ่ม มันไปมีผลกับการบริหารบุคคลของ อบต.เนื่องจากมีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนว่าพนักงานของ อบต.มีได้กี่คน ในกรณีของศูนย์ฯ ถ้าเรามีนักเรียนมากกว่านี้ เช่น 40-50 คน ก็จะมีผลกระทบต่อจำนวนครู หรือ ครูที่มีอยู่เดิมมีภาระมากขึ้น ส่งผลให้เราต้องรับเด็กแค่ 3 ขวบ 3 ขวบบริบูรณ์เท่านั้น ทั้งนี้เป็นระเบียบของกรมฯ ด้วย ต่ำกว่า 3 ขวบ คีย์ข้อมูลไม่ได้งบประมาณก็ไม่ได้ด้วย อีกประเด็นหนึ่งคือ อบต.สนับสนุนศูนย์ฯ ทั้งในด้านอาหารกลางวัน นม สำหรับนักเรียน และเงินเดือนครู นอกจากนั้นยังมีเงินอุดหนุนเฉพาะกิจต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์

ในทำนองเดียวกัน ในกรณีที่มีเด็กจำนวนน้อย เช่นบางอบต. มีเด็กต่ำกว่า 5 คน ก็ให้ยุบ แต่พอยุบ จะมีผลต่อครู ครูจะไปอยู่ที่ไหน ก็ต้องทำเรื่องต่อรองขอสอนไปก่อน มีเด็ก 3-4 คน ก็ต้องสอน เพราะไม่รู้ว่าจะให้ครูไปอยู่ที่ไหน เด็ก 3-4 คน จะไปเรียนที่ไหน ผู้ปกครองที่มีสตางค์ก็ส่งลูกไปเรียนในเมือง แต่เด็กพวกนี้ไม่มีเงินจะไปอย่างไร จะไปอยู่ที่ไหน แล้วยังเด็กต่างดาวอีกที่ศูนย์ฯ ต้องรับสอน ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รับงบประมาณ ทั้งนี้ครูอาจจะสอนวิชาการไม่มากนัก มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีความพร้อมในระดับหนึ่งไปสู่ระบบของ สพฐ.ต่อไป

A11 กล่าวถึง บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า มีลูกเรียนอยู่ 2 คน คนเล็กกำลังเรียนอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นใจคุณครู เพราะว่าเด็กที่อยู่ในห้อง 30 คน ก็ 30 พ่อแม่ หลายคน หลายอารมณ์ หลายนิสัย หลายการเลี้ยงดู

A3 กล่าวถึง บุคลากรครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า ครูของศูนย์ฯ ก็เรียนจบสายครู มีมาตรฐานไม่แตกต่างจากครูโรงเรียนในเมืองเช่นกัน หมายถึง ครูทุกคนก็มีมาตรฐานเดียวกัน ในปัจจุบันครูของศูนย์ฯ มีความเป็นครู มีการวางตัวดีอยู่แล้ว น่าเชื่อถือ

A 6 กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่น่ารัก ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างยิ่ง คุณครูบอกอะไร ขอความช่วยเหลืออะไร ส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือกันดี ในส่วนความสัมพันธ์ของครูด้วยกันนั้น เนื่องจากศูนย์ฯ อยู่ในโรงเรียน ทำให้ครูของศูนย์ฯ มีเพื่อนเป็นครูอนุบาล 2 อนุบาล 3 และครูโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีผู้อำนวยการโรงเรียนช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด ได้ทานข้าวร่วมกัน มีกิจกรรมตามประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ ร่วมกัน

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

A4 กล่าวถึง อาคารสถานที่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือสถานศึกษา ก่อนวัยเรียนตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้เราปฏิบัติตามเกณฑ์ คือ รับตั้งแต่ 2 ขวบ จนถึง 3 ขวบ 11 เดือน พอเข้า 4 ขวบ ก็จะไปเข้าอนุบาล 2 ของ สพฐ. เพื่อให้เด็กก้าวเข้าไปต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่บางแห่ง อบต.ที่มีความพร้อมก็จะรับตั้งแต่ 2-6 ขวบ ส่วนพื้นที่เป็นโรงเรียนอนุบาล มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือมีเฉพาะศูนย์ฯ ก็ได้ แล้วแต่สภาพพื้นที่และความพร้อมของแต่ละแห่ง แต่ในอำเภอขลุงยังไม่มี มีเฉพาะศูนย์ที่ดูแลเด็ก 2-3 ขวบ ส่วนสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมมาดำเนินการเอง โดยขึ้นตรงกับกองการศึกษาเทศบาล และขอความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทางครูของศูนย์ฯ

A5 กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อบต.ที่ทำงานอยู่นั้นสร้างเสร็จแล้ว แต่ยังไม่สามารถย้ายครูและนักเรียนมาได้ เหตุเพราะยังไม่มีความปลอดภัย เนื่องจากศูนย์ฯ ตามแบบไม่มีรั้ว

ในส่วนของการดูแลนั้น อบต. จะดูแลในส่วนของการดำเนินการให้อาคารสถานที่สามารถใช้งานได้ และปลอดภัย รวมทั้งการซ่อมแซม ปรับปรุง พัฒนา

A12 กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่ ว่า ได้มีการช่วยเหลือศูนย์ฯ ในด้านการตกแต่งสถานที่ ตัดหญ้า หรือ ตัดกิ่งไม้

A13 กล่าวถึง ด้านความปลอดภัย ว่า อย่างสมมติว่ามีเหตุหรือว่ามีอะไร จะช่วยเหลือด้วยการจัดเวรยาม ถ้าเป็นช่วงหน้าฝนไม่จัดเวรยามดูแลรอบหมู่บ้านอยู่แล้ว ส่วนของทางโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เราก็เวียนมาดูแลเหมือนกัน

A6 กล่าวถึง ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ต้องผ่านถนนใหญ่ ไม่มีรั้วรอยขอบชิด และไม่มีหลังคามื่อนักเรียนต้องเล่นเครื่องเล่น

A1 กล่าวถึง การแก้ปัญหาในเรื่องของอาคารสถานที่ว่า คุณครูต้องให้มีรั้ว มีหลังคา (โดม) หรืออะไรอย่างใด ขอให้เสนอแผนเข้ามาที่ อบต. เพื่ออบต.จะนำเข้าไปประชุม และบริหารจัดการต่อไป

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

A6 กล่าวถึง วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบตามที่กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีหลักสูตรมาเราจะทำหลักสูตรเป็นหลัก โดยใช้หลักสูตรของกรมเป็นหลักสูตรแกน ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรูปแบบกิจกรรม 6 กิจกรรม โดยการใช้รูปแบบของโครงการ หรือ โครงการงาน โดยเด็ก ๆ จะทำโครงการวิชาการปีละ 2 ครั้ง ในส่วนของโครงการประจำปี ศูนย์ฯ ทำร่วมกับโรงเรียน เช่น วันไหว้ครูวันเข้าพรรษา

A11 กล่าวถึง กิจกรรมตามหลักสูตร ว่า เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับโรงเรียนอยู่ภายในรั้วเดียวกัน แต่อยู่คนละห้อง หรืออยู่คนละอาคาร เด็ก ๆ จะช่วยกันทุกเรื่อง เริ่มต้นในช่วงเช้า เด็ก ๆ จะทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ พี่ช่วยน้อง น้องช่วยพี่ เมื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เราใช้การสอนแบบโครงการร่วมกันในบางส่วน ทั้งนี้หากมีการทำกิจกรรม การสาธิตอาจจะใช้การทำกิจกรรมร่วมกัน ในรูปแบบของพี่ช่วยน้อง อันจะเกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ในช่วงการรับประทานอาหาร พี่ ๆ อนุบาล จะช่วยเหลือน้องในการบริการอาหารเท่าที่พอทำได้ การนอนช่วงบ่าย ต่างคนต่างนอนในห้องของตนเอง เมื่อดัน จะไปเล่นที่สนามเด็กเล่นร่วมกันอีกครั้ง

A10 กล่าวถึง ผลของการจัดการเรียนการสอนของครู ว่า เด็กที่อยู่บ้านนะ ถามว่าไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้อะไรเลย แต่พอเด็กได้มาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กได้ความรู้หลาย ๆ อย่าง โดยที่ว่าเด็กอยู่บ้านไม่ได้อะไรเลย แต่พอเด็กได้ไปเรียนได้หลายอย่าง คือ ก ข นับเลข ได้ก็ถือว่าโอเคค่ะ ก็ให้เรียนไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องฉิวเข้มอะไรมากมาย

A11 กล่าวถึง ผลการจัดการเรียนการสอนของครู ว่า เมื่อลูกเข้ามาเรียน เขารู้จักมารยาท รู้จัก ก.ข. ABC รู้จักเข้าสังคม รู้จักเพื่อน กล้าแสดงออก รู้จักมารยาท รู้จักไหว้ครู ถ้าเจอผู้ปกครองของเพื่อนก็ไหว้ อันนี้คือสิ่งที่ได้จากที่ที่เราเอาลูกของเรามาเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลของเราเอง ส่งผลให้เด็ก ๆ มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ๆ ในหมู่บ้าน

A5 กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอน ว่า เป็นการมุ่งพัฒนาเด็ก ที่อยู่ในพื้นที่ให้เป็นเลิศ ที่ผ่านมาผู้ปกครองมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันดี ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับศูนย์ฯ ได้ตลอดเวลา จะมาส่งลูก รับลูก เอาของมาฝาก มีปัญหาหรือความต้องการใด ๆ ก็คุยกันง่าย ๆ

A13 กล่าวถึงการส่งลูกเข้าเรียนว่า ตอนนี้ลูกยังเล็ก ไม่ถึงเกณฑ์เข้าเรียน แต่เมื่ออายุถึงก็คงให้เข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้แหละ โตอีกหน่อยก็เข้าโรงเรียนประถม โรงเรียนขยายโอกาส จนจบ ม.3 แล้วค่อยให้เขาตัดสินใจเองว่าจะไปเรียนที่ไหน อย่างไร

A12 กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่ปูพื้นฐานความรู้ของเด็ก พร้อมทั้งการรู้จักเข้าสังคมของเด็ก

A6 กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ว่า ผู้ปกครองนักเรียนค่อนข้างน่ารัก คุณครูขอให้เด็กนำสิ่งของหรืออะไรที่นำมาทำกิจกรรมก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ให้ความไว้วางใจคุณครูดี

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน กล่าวว่า มีแนวคิดเรื่องการเน้นวิชาการที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น การเรียนให้รู้จักตัวพยัญชนะภาษาไทย (ก.ข.ค.) ภาษาอังกฤษ (ABC) เด็กต้องได้ เพราะเด็กส่วนใหญ่เมื่อจบจากศูนย์ก็จะเข้าไปเรียนในเมือง เด็กในเมืองเขามีพื้นฐานดี นอกจากนั้นก็จะเป็นการเรียนเป็น 6 กิจกรรม ทั้งนี้ เด็กวัยนี้เขารับได้อยู่แล้ว

5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

A3 ในนามของตัวแทนชุมชน กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุน ว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียน ถ้ามองผิวเผิน อาจจะไม่ค่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มากนัก ทั้งนี้เราเป็นสถาบันทางการเงินและสวัสดิการชุมชนเพื่อชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนหรือคนที่เป็สมาชิกมีความกินดีอยู่ดี แล้วก็เป็นการพัฒนาคนด้วยในทุก ๆ ด้าน นอกจากนั้นยังได้รับเกียรติจาก อบต. ร่วมประชุมกับคณะผู้บริหารทุก ๆ เดือน เรารับทราบนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของ อบต. ว่าจะมีกิจกรรมอะไร เป็นไปในทิศทางใด เราก็ใช้การสนับสนุนเป็นของรางวัล เงินรางวัล

A13 ในนามของชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุน ว่า ได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามที่ศูนย์ฯ หรือ อบต. แจ้งหรือขอความช่วยเหลือไป เช่น กิจกรรมงานวันเด็ก ก็จะทำอาหารมาเลี้ยงเด็ก ๆ นอกจากนั้นยังมีการดูแลความปลอดภัย จัดเวรยามดูแลรอบหมู่บ้าน รวมทั้งบริเวณโรงเรียนด้วย

A12 ในนามของชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนว่า ส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือในเรื่องการตกแต่งสถานที่ ตัดหญ้า หรือตัดกิ่งไม้

A6 กล่าวถึง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนเป็นอย่างดี ทั้งกิจกรรมเชิงวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

A6 กล่าวถึงความสัมพันธ์ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับครู โรงเรียนประถมศึกษา ในรูปแบบของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า เนื่องจากศูนย์ฯ อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน การทำกิจกรรมโครงการของนักเรียน ร่วมกันกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมทางประเพณี กิจกรรมทางศาสนา

จะทำงานร่วมกับครูอนุบาล 2 และ 3 และครูประถมศึกษาของโรงเรียน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

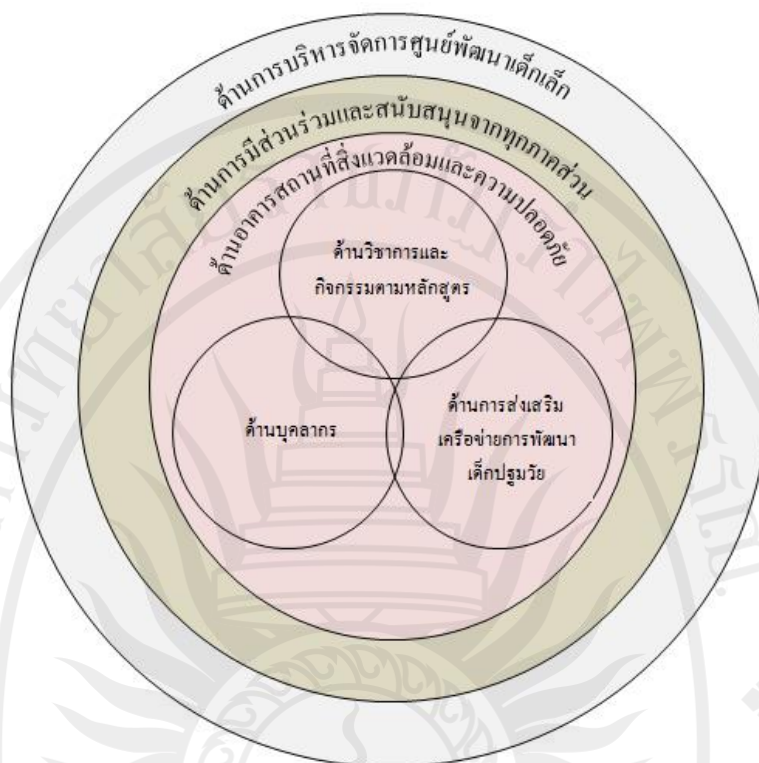
นอกจากนั้นยังมีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการประเมินคุณภาพภายในและคุณภาพภายนอก

A4 กล่าวถึง กิจกรรมในรูปแบบของเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ว่า ในเขตอำเภอขลุง จะแบ่งเป็น 2 โซน คือโซนภูเขา กับโซนทะเล ในส่วนของโซนภูเขานั้น จะมีการแข่งขันกีฬาอนุบาล เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยจัดเป็นประจำทุกปี โดยปีนี้จัดเป็นครั้งที่ 13 แล้ว เป็นการวัดพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความสนุกสนาน เด็ก ๆ ก็มีความสุข เป็นการพัฒนาการทางสังคม ได้ออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้พบปะผู้คน และก็มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำกิจกรรมได้ตามกฎกติกา

การแข่งขันกีฬาเด็กอนุบาล นอกจากจะเป็นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กดังกล่าวแล้ว กิจกรรมนี้ยังช่วยให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เป็นเพื่อนกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ต่อจากกีฬาเด็กอนุบาลแล้ว จึงมีแนวคิดของการจัดกีฬาของพนักงาน ผู้บริหาร ครู และเด็กในระดับประถมศึกษาอีกด้วย

เมื่อสนทนารอบทุกประเด็นของการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญไม่เพิ่มเติมรายละเอียด หรือประเด็นอื่น ๆ ผู้นำสนทนากลุ่ม จึงเสนอร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ดังภาพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

A11 ให้ข้อคิดว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย น่าจะเป็นองค์ประกอบที่ รองลงมาจากด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นดังกล่าว

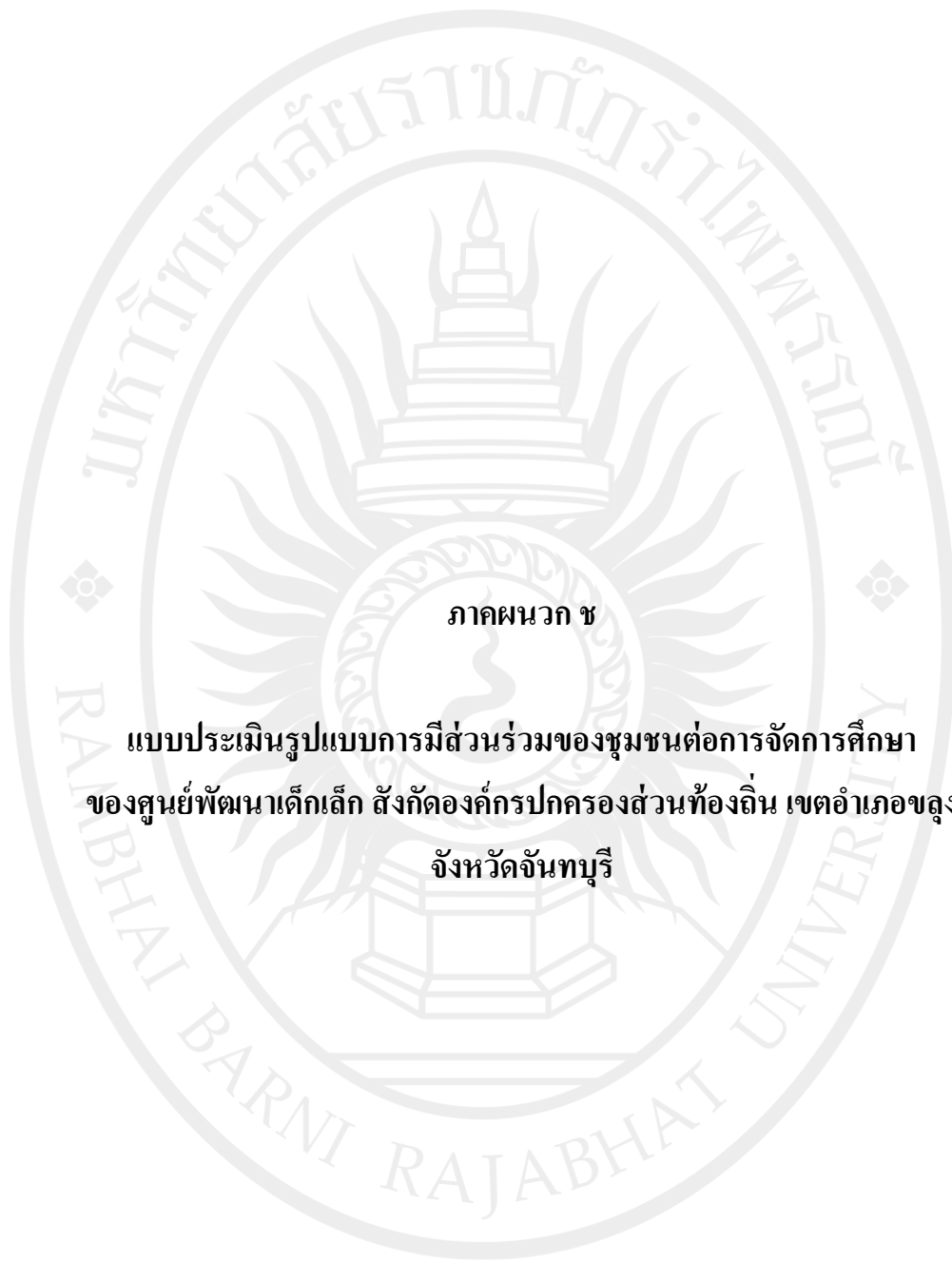
ผู้นำเสนอในกลุ่ม แจ้งขั้นตอนให้ผู้เชี่ยวชาญทราบว่า นักศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้รับใน การประชุมครั้งต่อไปสรุปเป็นประเด็น ๆ ให้ชัดเจน พร้อมทั้งออกแบบรูปแบบการมีส่วนร่วมของ ชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ให้ถูกต้องเหมาะสม อีกครั้ง จากนั้นจะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านประเมินรูปแบบ อีกครั้งหนึ่งในลำดับต่อไป

เลิกประชุม เวลา 16.30 น.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี

หัตถ์ชัย เจนจบ
(นายหัตถ์ชัย เจนจบ)
ผู้บันทึกการประชุม

พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์)
ผู้รับรองบันทึกการประชุม

ภาคผนวก ข

แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง
จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง
จังหวัดจันทบุรี**

คำชี้แจง

แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นการประเมินในด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการจัดหาทรัพยากร และด้านการประเมินผลของรูปแบบ ฯ ซึ่งหมายถึงองค์ประกอบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภา ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ ให้ท่านพิจารณารูปแบบฯ และประเมินโดยการเขียนระดับคุณภาพลงในช่องว่างของแต่ละประเด็น

กรุณาตรวจสอบรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พิจารณารายการที่กำหนดเลือก และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ น้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	องค์ประกอบ	ด้านความมีประโยชน์					ด้านความเป็นไปได้					ด้านความเหมาะสม					ด้านความถูกต้อง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก																				
2	ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน																				
3	ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย																				
4	ด้านบุคลากร																				
5	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร																				
6	ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย																				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม

1. นายทวีชัย วัชวุฒิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
2. นายปราโมช โสธร	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
3. พันจ่าเอกชาคร บัวเสถียร	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
4. นายนพพล จันทร์ชำนาญ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลมาบไพ
5. นายเรวัตติ์ เฉวียง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ตำบลมาบไพ
6. นางอัมพร ชูส่งแสง	ผู้จัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียนมาบไพพัฒนาจำกัด
7. นายสมภพ ระณะยาน	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลซึ่ง
8. นายนิติพนธ์ บุษรา	นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง
9. นางพิชามณูช้ เสาวรส	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ
10. นางสุพิน จันทร์ธิमान	ครูโรงเรียนวัดมาบไพ
11. นางสาวตุ๊กตา วิญญูยางค์	ผู้ปกครอง
12. นางรุ่งรัตน์ ศรีสันต์	ผู้ปกครอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ฅ
หนังสือขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญร่วมการสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๐๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
เรียน

ด้วยนายหัตสนัย เจนจบ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกั เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอเรียนท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม อาคารศูนย์รวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (ทุ่งพู่) ตำบลมาบไฟ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๑๗๘

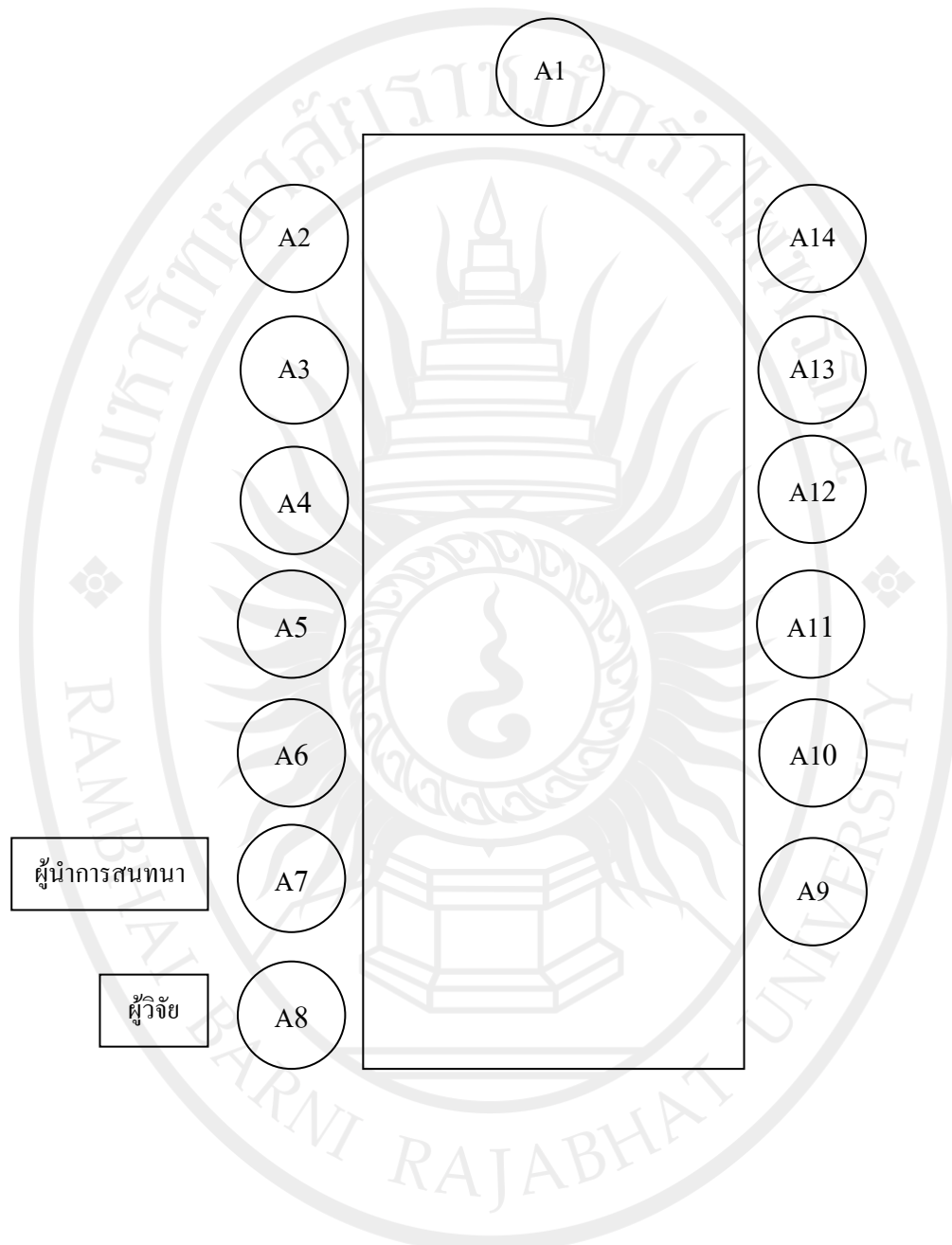
โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ๓
ภาพแผนผังแสดงที่นั่งตามการแทนรหัสของผู้เชี่ยวชาญและภาพการสนทนากลุ่ม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แผนผังแสดงการแทนรหัสของผู้เชี่ยวชาญตามตำแหน่งที่นั่งในการประชุมสนทนากลุ่ม
 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพกิจกรรม Focusgroup

ลิขสิทธิ์

รณ

ภาพกิจกรรม Focusgroup

ลิขสิทธิ์ของ รามบхай บารมี มหาวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายห้สนัย เจนจบ
วัน เดือน ปีเกิด	4 มีนาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเกล่ง จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	6/13 หมู่ที่ 8 ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 22110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ ตำบลมาบไพ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 22110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา
พ.ศ. 2548	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี